

LATVIJAS REPUBLIKAS ZEMKOPIBAS MINISTRIJA

2005.GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

Godātais lasītāj!

2005. gadā ievērojami augusi lauksaimniecības nozaru konkurētspēja, pārtikas produktu eksports, Latvijas lauki ir kļuvuši vēl sakoptāki un sakārtotāki. Zemkopības ministrija (ZM) ir turpinājusi īstenot Latvijas lauksaimniekiem, ražotājiem un lauku iedzīvotājiem izdevīgu un sektora attīstību veicinošu politiku, aizstāvējusi Latvijas lauksaimnieku intereses Eiropas Savienības (ES) institūcijās, kā arī veiksmīgi izmantojusi iespējas, ko sniedz ES.

Īpaši jāuzsver fakts, ka lauksaimniekiem paredzētais ES un nacionālais finansējums katru gadu turpina pieaugt. 2005. gadā ir nodrošināts lielāks ES un valsts budžeta atbalsta finansējums lauksaimniekiem gan lauksaimnieciskās produkcijas ražošanai, gan lauku vides saimniecisko aktivitāšu dažādošanai, gan bioloģiskās lauksaimniecības attīstībai un vēl daudziem citiem sektoriem, kas sekmējis lauksaimniecības un lauku vides attīstību. Ja 2004. gadā šis atbalsts bija 110,5 miljoni latu, tad 2005. gadā tas bija jau uz pusi vairāk – 209,7 miljoni latu. Kopumā 2005. gadā tika administrētas 59 dažādas atbalsta programmas un saņemti 280 000 atbalsta pieteikumi, t.i., par nepilniem 80 000 vairāk nekā 2004. gadā.

Atbalstu pieprasījušo un projektus iesniegušo lauksaimnieku un lauku uzņēmēju skaita pieaugums apliecina saimnieciskās aktivitātes pieaugumu laukos un to, ka lauksaimnieki ir pārliecinājušies par ES un valsts sniegtā atbalsta pozitīvo ietekmi uz lauksaimniecības un lauku vides attīstību un saskata iespēju pilnveidot un attīstīt savu lauksaimniecisko darbību. Šeit gribu uzsvērt arī ZM un tās padotībā esošo organizāciju ieguldījumu lauksaimnieku informēšanā par valsts un ES sniegtajām iespējām un prasībām. Jau būsiat ievērojuši, ka visā Latvijā ir ieviesta arī

t.s. lauku pašvaldību lauku attīstības konsultantu sistēma, izveidojot stabilu Latvijas lauku konsultatīvās un informācijas apmaiņas nodrošinājumu. Pašlaik lauku attīstības speciālisti jau strādā 510 pašvaldībās un to struktūrvienībās. Ar mērķi uzlabot lauksaimniecības nozari 2005. gadā ZM ir sagatavojusi vairākus veiksmīgus noteikumus vai to grozījumus, kuri Ministru kabinetā jau ir akceptēti. Piemēram, ir vienkāršotas administratīvās procedūras, lai dzīvnieku īpašnieki ātrāk varētu saņemt kompensāciju par iznīcinātajiem slimajiem dzīvniekiem. Esam panākuši arī to, ka Latvijai, tāpat kā citām ES dalībvalstīm, piemēro vienlīdzīgas prasības pārtikas drošības, nekaitīguma, kvalitātes un dzīvnieku veselības jomā.

Nākotnē raugos ar optimismu un labām cerībām. Viens no aspektiem, kas vieš šīs cerības, ir veiksmīgi sagatavotā Latvijas lauku attīstības stratēģija 2007. – 2013. gadam. Tajā definēti šādi mērķi: lauku cilvēka spēju attīstība, no darba gūto ienākumu vairošana laukos, lauku dabas resursu ilgtspējīga apsaimniekošana un lauku dzīves telpas attīstība.

Esmu pārliecināts, ka arī 2006. gads lauksaimniekiem radīs arvien jaunas iespējas un panākumus. ZM un tās padotībā esošās organizācijas labprāt sniegs nepieciešamo atbalstu nozares jautājumu risināšanā, lai veicinātu Latvijas lauksaimniecības ilgtspējīgu attīstību.

Mārtiņš Roze
zemkopības ministrs

SATURS

1. Zemkopības ministrijas darbības vispārīgs raksturojums	5
1.1. Statuss un funkcijas	5
1.2. Politikas jomas un darbības virzieni	12
1.3. Izmaiņas iestādes darbībā	12
1.4. Padotībā un pārziņā esošās iestādes	13
2. Zemkopības ministrijas darbības galvenie virzieni un rezultāti	14
2.1. Darbības prioritātes un rezultatīvo rādītāju izpildes analīze	14
2.1.1. Droša, nekaitīga un kvalitatīva pārtika	14
2.1.2. Lauku ekonomikas attīstība	15
2.1.3. Dabas resursu ilgtspējīga apsaimniekošana	25
2.1.4. Politikas plānošana	33
2.2. Īstenotās jaunās politikas iniciatīvas	36
2.3. Iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmas	38
3. Zemkopības ministrijas budžets un tā izlietojums	40
3.1. Valsts budžeta līdzekļu izlietojums	40
3.2. Valsts budžeta līdzekļu izlietojums valsts investīciju projektu īstenošanai, PHARE programmas projektiem un valsts atbalsts pētījumiem.	41
4. Zemkopības ministrijas personāls	46
5. Komunikācija ar sabiedrību	46
5.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi	47
5.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru	49
5.3. Konsultatīvo padomju darbība	50
6. Zemkopības ministrijas plāns 2006.gadam	52
6.1. Budžeta prioritātes 2006.gadam	52
6.2. Ilgtermiņa finanšu saistības	56
6.3. Plānotie pētījumi	58
Saīsinājumi	59
Kontaktinformācija	60

1. ZEMKOPĪBAS MINISTRIJAS DARBĪBAS VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS

1.1. STATUSS UN FUNKCIJAS

Zemkopības ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarēs.

Zemkopības ministrija izveidota 1993.gada 1.septembrī.

Ministrijas funkcijas ir:

- 1) izstrādāt lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības politiku;
- 2) organizēt un koordinēt lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības politikas īstenošanu;
- 3) veikt citas ārējos normatīvos aktos noteiktās funkcijas.

Ministrijas darbību reglamentē Valsts pārvaldes iekārtas likums un nosaka Ministru kabinetā apstiprināts Zemkopības ministrijas nolikums.

Lai nodrošinātu funkciju izpildi, Zemkopības ministrija:

- 1) izstrādā nozaru politikas dokumentu un normatīvo aktu projektus;
- 2) īsteno Zemkopības ministrijas darbības stratēģiju;
- 3) koordinē Zemkopības ministrijas struktūrvienību darbu;
- 4) nodrošina budžeta izstrādi un tā izpildes kontroli;
- 5) savas kompetences ietvaros pārstāv valsts intereses citās institūcijās;
- 6) pārzina Zemkopības ministrijas un tās padotībā esošo valsts pārvaldes iestāžu darbu un pilda valsts kapitāla daļu turētāja funkcijas;
- 7) nodrošina starptautisko sadarbību ministrijas kompetences ietvaros.

Zemkopības ministrs ir augstākā amatpersona ministrijā. Ministrs vada ministrijas darbu. Ministram konsultatīvu palīdzību sniedz ministra palīgs un trīs ministra padomnieki, kuri ir tieši pakļauti ministram. Ministram tieši pakļauts ir parlamentārais sekretārs, kurš nodrošina saikni starp ministru un Saeimu, un valsts sekretārs, kurš ir ministrijas administratīvais vadītājs. Ministrijas ierēdņi un darbinieki darbojas vienotā hierarhiskā sistēmā, kur viena amatpersona ir padota citai amatpersonai. Valsts sekretāra tiešā pakļautībā ir Juridiskais departaments, Iekšējā audita departaments un Preses un sabiedrisko attiecību nodaļa.

Zemkopības ministrijas struktūrvienības ir departamenti, to nodaļas un patstāvīgās nodaļas. Departamenti un patstāvīgās nodaļas ir pakļautas valsts sekretāram vai viņa vietniekam saskaņā ar valsts sekretāra noteikto funkciju sadalījumu. Departamentu vada departamenta direktors. Departamenta direktoram ir vietnieki. Patstāvīgo nodaļu vada nodaļas vadītājs, kuram arī var būt vietnieks.

STRUKTŪRVIENĪBU FUNKCIJU SADALĪJUMS

Kopējās lauksaimniecības politikas departamenta funkcijas

- Nodrošināt līdzdalību ES Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) izstrādē un tās īstenošanu Latvijā.

- Nodrošināt lauksaimniecības ilgtermiņa un vidēja termiņa politikas mērķu noteikšanu un īstenošanu Latvijā saskaņā ar KLP un "Lauksaimniecības un lauku attīstības likumu".
- Nodrošināt lauksaimniecības ekonomiskās un statistiskās informācijas sistēmu darbības vadīšanu, koordinēšanu un uzraudzību.
- Vadīt un koordinēt valsts un ES atbalsta programmu novērtēšanas pasākumus.
- Nodrošināt Latvijas intereses ES lauksaimniecības produktu tirdzniecības nosacījumu pilnveidošanas sarunās ar trešajām valstīm noslēgto tirdzniecības un sadarbības līgumu ietvaros.
- Nodrošināt ES lauksaimniecības produktu ārējās tirdzniecības režīma piemērošanu un administrēšanas procesa uzraudzību Latvijā.
- Pārstāvēt Latvijas intereses Pasaules Tirdzniecības organizācijā un citās starptautiskajās organizācijās par lauksaimniecības un tirdzniecības politikas jautājumiem.
- Nodrošināt lauksaimniecības produktu un tirgus veicināšanas pasākumu realizēšanas koordinēšanu un līdzdalību ES produktu veicināšanas politikas izstrādē.

Starptautisko lietu departamenta funkcijas

- Nodrošināt informācijas apriņķi starp Eiropas Savienības institūcijām un ministriju, kā arī uzraudzīt Latvijas nacionālo interešu pārstāvēšanu Eiropas Savienības un citās ārvalstu institūcijās ministrijas kompetences jomās.
- Nodrošināt Eiropas Savienības tehniskās palīdzības projektu (PHARE u.c.) un citu starptautisko projektu īstenošanu ministrijas kompetences jomās.
- Koordinēt ministrijas un tās padotības iestāžu dalību starptautiskajās organizācijās ministrijas kompetences jomās.
- Nodrošināt ministrijas augstāko amatpersonu starptautisko pasākumu un oficiālo ārzemju vizītes, kā arī oficiālo ārzemju delegāciju uzņemšanu.

Lauksaimniecības departamenta funkcijas

- Nodrošināt lauksaimniecības nozaru kopējā tirgus organizācijas instrumentu – intervences, ražošanas kvotu, importa-eksporta procedūru, atsevišķu tiešo maksājumu shēmu un iekšējā tirgus atbalsta pasākumu – izstrādi un realizēšanu.
- Nodrošināt ciltsdarba, sēklkopības, stādāmā materiāla, selekcionāru tiesību aizsardzības, mēslošanas līdzekļu, biškopības un lauksaimniecībā atjaunojamo enerģijas resursu ražošanas politikas izstrādi un īstenošanu.
- Nodrošināt dzīvnieku un augu ģenētisko resursu, ģenētiski modificētu kultūraugu audzēšanas politikas izstrādi un īstenošanu.
- Nodrošināt lauksaimniecības nozaru ražošanas attīstības politikas izstrādi un īstenošanu.
- Nodrošināt Eiropas Savienības tiesību aktu normu ieviešanu, sēklkopības, selekcionāru tiesību aizsardzības, mēslošanas līdzekļu, stādāmā materiāla, biškopības un ciltsdarba jomā, ganāmpulku un novietņu reģistrēšanas, dzīvnieku apzīmēšanas un reģistrēšanas jomā.
- Piedalīties Eiropas Savienības Kopējās lauksaimniecības politikas un Eiropas Savienības finansēto lauku attīstības pasākumu izstrādē un ar tiem saistīto normatīvo aktu projektu sagatavošanā.
- Nodrošināt ciltsdarba, dzīvnieku un augu ģenētisko resursu saglabāšanas, sēklkopības, selekcionāru tiesību aizsardzības un mēslošanas līdzekļu, lauksaimniecībā atjaunojamo enerģijas resursu attīstības pasākumu izstrādi un īstenošanu.

Lauku attīstības departamenta funkcijas

- Piedalīties lauku attīstības politikas izstrādāšanā un ieviešanā ministrijas kompetencē esošajās jomās.
- Izstrādāt lauksaimniecības zemes izmantošanas un meliorācijas politiku un uzraudzīt tās īstenošanu, veicinot zemes resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu.
- Izstrādāt jaunas iniciatīvas un uzraudzīt ministrijas kompetencē jau esošos pasākumus lauksaimniecības radītā piesārņojuma samazināšanai un vides aizsardzības politikas īstenošanai lauku attīstībā.
- Izstrādāt normatīvo aktu projektus lauksaimniecībā un mežsaimniecībā izmantojamās traktortehnikas atbilstības novērtēšanas, pārbūves, tehniskās uzraudzības un reģistrācijas sektorā, kā arī traktortehnikas vadītāju kvalifikācijas prasību jomā.
- Izstrādāt normatīvo aktu projektus un uzraudzīt to ieviešanu lauksaimniecības pakalpojumu kooperācijas jomā.
- Nodrošināt ministrijas sadarbību ar Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomi, Latvijas Pašvaldību savienību un citām sabiedriskajām organizācijām.
- Uzraudzīt izglītības un zinātnes politikas īstenošanu ministrijas padotībā esošajā augstākās izglītības iestādē un zinātniskajās institūcijās.
- Uzraudzīt par valsts budžeta līdzekļiem lauku uzņēmējiem sniegto pakalpojumu gaitu un kvalitāti.
- Nodrošināt ministrijas padotībā esošo valsts aģentūru – muzeju darbības pārraudzību un kontrolēt budžeta līdzekļu izlietojumu.
- Analizēt lauksaimniecības izglītības un tālākizglītības atbilstību darba tirgus prasībām un sabiedrības indivīdu vajadzībām un prognozēt tās attīstības tendences un kvalitātes nodrošinājumu.

Veterinārā un pārtikas departamenta funkcijas

- Nodrošināt pārtikas aprites politikas izstrādi, organizēt un koordinēt politikas īstenošanu.
- Izstrādāt politikas īstenošanai nepieciešamos normatīvo aktu projektus pārtikas drošības un kvalitātes, dzīvnieku veselības un labturības, veterināro zāļu, dzīvnieku barības un bioloģiskās lauksaimniecības jomā.
- Analizēt Eiropas Savienības tiesību aktus, to projektus, veikt atbilstības izvērtējumu un sagatavot priekšlikumus Eiropas Savienības tiesību aktu un Latvijas normatīvo aktu grozījumiem departamenta kompetences jomās.
- Gatavot Latvijas pozīciju Eiropas Savienības Padomes un Eiropas Komisijas darba grupām departamenta kompetences jomā, sagatavot informāciju pozīcijas pamatošanai un citu darba grupām nepieciešamo informāciju.
- Piedalīties starptautisko līgumu un sadarbības projektu sagatavošanā un realizācijā departamenta kompetences jomā.

Meža politikas departamenta funkcijas

- Izstrādāt un aktualizēt Latvijas meža politiku saistīto nozaru un kopējā valsts tautsaimniecības attīstības kontekstā.
- Izstrādāt meža nozares attīstības un atbalsta programmas un projektus, koordinēt to īstenošanu.

- Analizēt un novērtēt meža nozares kopējo ekonomisko stāvokli, to ietekmējošo faktoru izmaiņu tendences.
- Izstrādāt priekšlikumus likumdošanas optimizācijai par meža nozares attīstības jautājumiem meža politikas kopējo mērķu sasniegšanai.
- Veicināt sabiedrisko attiecību veidošanu meža nozarē, pilnveidojot sabiedrības informētību un izpratni par meža nozari, veidojot pozitīvu nozares tēlu.
- Veicināt starptautisko attiecību veidošanu un starptautisko sadarbību meža nozarē.

Meža resursu departamenta funkcijas

- Nodrošināt departamentā izstrādāto ārējo normatīvo aktu projektu profesionalitāti un atbilstību meža politikas mērķiem.
- Veicināt nozares interešu grupu sadarbību koksnes resursu ilgspējīgas pieejamības stabilizācijā un ekoloģisko vērtību saglabāšanā.
- Nodrošināt valsts, privāto sektoru un starptautiskās institūcijas ar informāciju par meža resursu stāvokli, apsaimniekošanu un kokmateriālu tirgu.
- Izvērtēt darījumus ar valsts meža zemi atbilstoši meža politikas mērķiem.
- Informēt valsts sekretāra vietnieku, valsts sekretāru un ministru par meža apsaimniekošanas, medību saimniecības, valsts meža zemju izmantošanas un meža nozares informācijas aktuālajiem jautājumiem.

Eiropas Savienības un valsts atbalsta departamenta funkcijas

- Nodrošināt līdzdalību Eiropas Savienības atbalsta politikas izstrādē lauksaimniecības, lauku un zivsaimniecības attīstības jomā.
- Izstrādāt un ieviest valsts atbalsta politiku lauksaimniecības, lauku un zivsaimniecības attīstības jomā.
- Koordinēt nodokļu politikas piemērošanu lauksaimniecības, lauku un zivsaimniecības attīstības jomā.
- Nodrošināt savas kompetences ietvaros nepieciešamo mobilizācijas pasākumu ieviešanu.

Budžeta un finanšu departamenta funkcijas

- Nodrošināt priekšlikumu sagatavošanu par papildu finanšu līdzekļu nepieciešamību lauksaimniecības, zivsaimniecības un mezsaimniecības nozarēm atbilstoši valdības deklarācijas uzdevumiem un ministrijas stratēģiskā plāna prioritātēm.
- Nodrošināt ministrijas ikgadējā budžeta projekta sagatavošanu pa Zemkopības ministrijas valsts budžeta programmām, apakšprogrammām, iestādēm un pasākumiem atbilstoši valdības noteiktajiem vidēja termiņa mērķiem un prioritārajiem attīstības virzieniem.
- Nodrošināt budžeta programmu un apakšprogrammu finansiālo vadību un finansiālo kontroli atbilstoši ikgadējam likumam par valsts budžetu, kontrolēt valsts budžeta līdzekļu izlietojuma lietderību un atbilstību.
- Nodrošināt ministrijas Centrālā aparāta grāmatvedības uzskaiti.
- Nodrošināt ministrijas amatpersonu izstrādāto un Ministru kabinetā iesniedzamo tiesību aktu projektu un politikas plānošanas dokumentu projektu finansiālo pamatotību.
- Nodrošināt ministrijas valdījumā nodotā valsts nekustamā īpašuma uzskaiti un reģistrāciju,

kā arī veikt darbības, kas saistītas ar valsts nekustamās mantas un neapdzīvojamo telpu iznomāšanu.

- Koordinēt tiesisku un lietderīgu kustamā un nekustamā īpašuma izmantošanu ministrijas padotībā esošajās iestādēs.

Juridiskā departamenta funkcijas

- Nodrošināt, lai ministrijas amatpersonu izstrādātie iekšējo normatīvo aktu projekti būtu profesionāli sagatavoti, saskaņoti, juridiski precīzi un pamatoti atbilstoši Satversmei, likumiem Ministru kabineta normatīvajiem aktiem, valsts pārvaldes principiem un administratīvā procesa principiem.
- Nodrošināt, lai ministrijas amatpersonu izstrādātie un Ministru kabinetā iesniedzamie tiesībuaktu projekti un politikas plānošanas dokumentu projekti atbilstu ārējo normatīvo aktu prasībām, valsts pārvaldes principiem un būtu noformēti atbilstoši valsts valodas prasībām.
- Nodrošināt personālvadības stratēģijas izstrādi, vienotas personālvadības un tās attīstības sistēmas ieviešanu un kontroli.
- Veicināt ministrijas struktūrvienību savstarpējo sadarbību, palīdzot risināt radušās problēmas, kā arī operatīvi izpildot likumos, Ministru prezidenta, Valsts kancelejas direktora un ministrijas valsts sekretāra norādījumos dotos uzdevumus.
- Informēt valsts sekretāru un ministru par jebkuru juridiska rakstura problēmu, sagatavojot nepieciešamos materiālus.
- Veicināt ministrijā noteiktās procesuālās kārtības ievērošanu, pieņemot ministra un valsts sekretāra lēmumus.

Iekšējā audita departamenta funkcijas

- Palīdzēt ministrijai, identificējot un novērtējot būtiskākās riska jomas un sniegt savu ieguldījumu risku vadības un kontroles sistēmas uzlabošanā.
- Palīdzēt ministrijai efektīvas kontroles sistēmas uzturēšanā, novērtējot tās efektivitāti un lietderību un iesakot iespējamus uzlabojumus.
- Sniegt pozitīvu ieguldījumu ministrijas korporatīvās vadības procesa pilnveidē, izvērtējot un uzlabojot procesu, ar kura palīdzību tiek noteiktas ministrijas vērtības un mērķi, kā arī to izpratne ministrijā, uzraudzīt mērķu sasniegšanas procesu, saglabāt ministrijas vērtības.

Preses un sabiedrisko attiecību nodaļas funkcijas

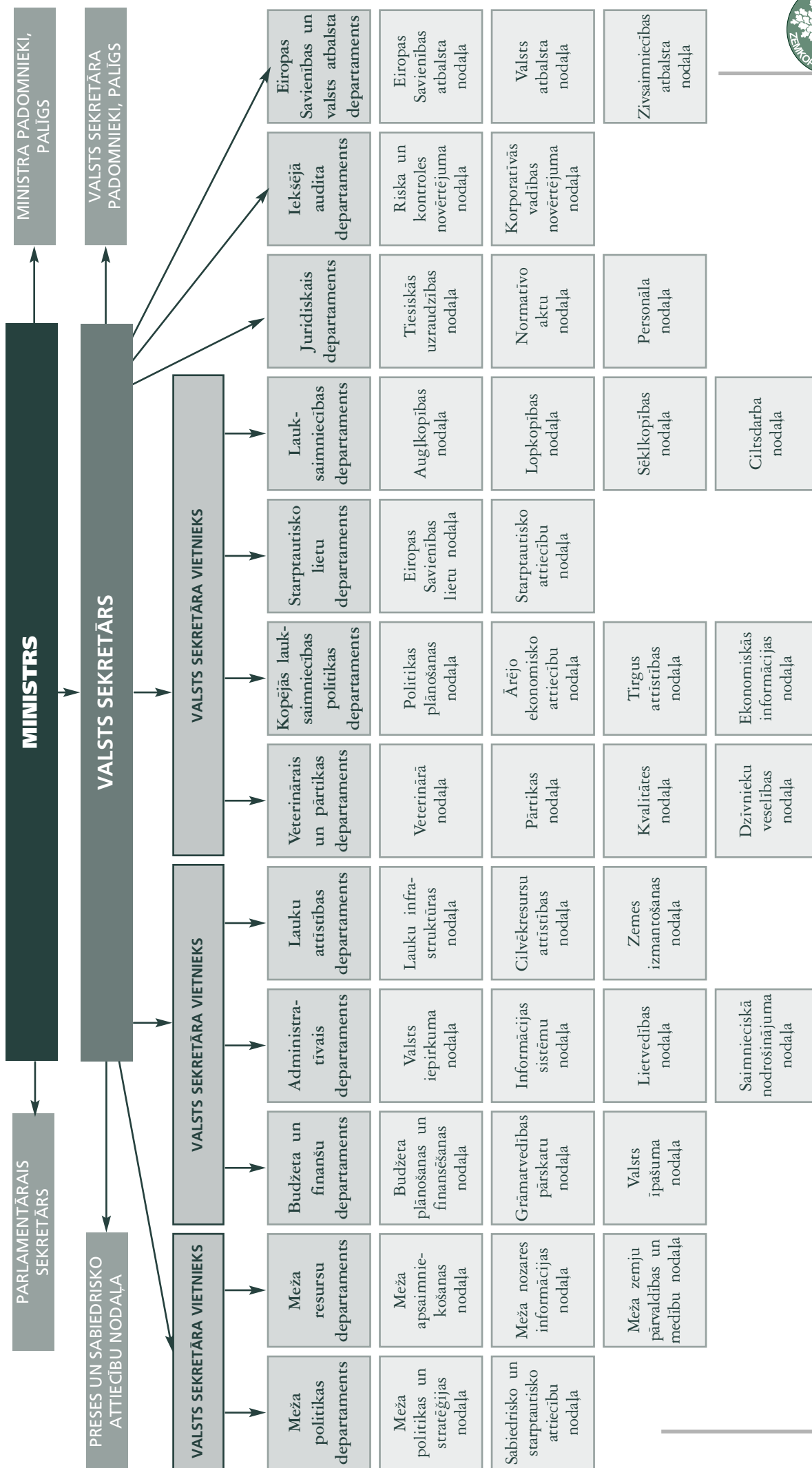
- Nodrošināt ministrijas sabiedrisko attiecību stratēģijas izstrādi.
- Nodrošināt, lai ministrijas amatpersonu izstrādātie un Ministru kabinetā iesniedzamie tiesību aktu projekti un politikas plānošanas dokumentu projekti tiktu skaidroti sabiedrībai.
- Veidot un nodrošināt labas savstarpējās attiecības starp ministriju un mērķauditoriju.
- Informēt valsts sekretāru un ministru par jebkuru paredzamu ministrijas darbības krīzes situāciju, veicināt tās novēršanu.

Administratīvā departamenta funkcijas

- Nodrošināt ministrijas finanšu līdzekļu ekonomisku, efektīvu un tiesisku izmantošanu, veicot ministrijas struktūrvienību administratīvās darbības nodrošināšanai nepieciešamā inventāra, preču piegādi un pakalpojumu saņemšanas organizēšanu.
- Nodrošināt spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem atbilstošu un kvalitatīvu ministrijas informācijas sistēmu darbību un attīstību.
- Attīstīt ministrijas informāciju tehnoloģiju infrastruktūru, kā arī risināt citus ar informācijas tehnoloģijām un sistēmām saistītus jautājumus.
- Nodrošināt ministrijas informācijas tehnoloģiju un informācijas sistēmu darbību regulējošo iekšējo normatīvo aktu izstrādi saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem (t.sk. datu drošības jomā).
- Nodrošināt kontroli par ministrijas padotībā esošo institūciju mājas lapu atbilstību spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.
- Nodrošināt ministrijas sagatavoto iekšējo normatīvo dokumentu noformēšanu un apriti, kā arī ārējo normatīvo aktu tehnisko pārbaudi atbilstoši normatīvo aktu prasībām.
- Nodrošināt ministrijā saņemto un nosūtāmo dokumentu, tai skaitā, elektronisko dokumentu, iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu aprites organizēšanu.
- Kārtot sevišķo lietvedību un veidot arhīvu atbilstoši normatīvo aktu prasībām.
- Nodrošināt ar autotransporta pakalpojumiem ministrijas ierēdņus un darbiniekus dienesta pienākumu veikšanai.
- Nodrošināt darba vides iekārtošanu atbilstoši darba aizsardzības prasībām šim pasākumam paredzēto ministrijas budžeta līdzekļu ietvaros.
- Savas kompetences ietvaros kontrolēt ministrijas administratīvās ēkas apsaimniekotāja darbību attiecībā uz ēkas apsaimniekošanu un ugunsdrošības prasību izpildi ēkā.

ZEMKOĪBAS MINISTRIJAS STRUKTŪRA 2005. GADĀ

1.2. POLITIKAS JOMAS UN DARBĪBAS VIRZIENI

Saskaņā ar Zemkopības ministrijas Darbības stratēģiju 2003.–2005. gadam Zemkopības ministrija savas kompetences ietvaros izstrādā un īsteno valsts politikas instrumentus ilgtspējīgai lauku attīstībai, vecina Latvijas iedzīvotāju veselību, pārtikas drošību un ministrijas kompetencē nodoto dabas resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu. Tas ir priekšnoteikums lauksaimniecības, zivsaimniecības un meža nozares konkurētspējas veicināšanai.

Lai īstenotu noteiktās politikas jomas nozarē, Zemkopības ministrija, darbojoties četros virzienos, nosaka Zemkopības ministrijas Darbības stratēģijas 2003.–2005. gada periodā sasniedzamos mērķus un tiem atbilstošas budžeta programmas.

Zemkopības ministrijas darbības mērķi ir šādi:

1) nodrošināt Latvijas tirgū drošu, nekaitīgu un kvalitatīvu pārtiku, tās izplatīšanu atbilstoši patērētāju prasībām;

Mērķis tiek īstenots ar budžeta programmu "Drošas, nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas aprīte".

2) sekmēt Latvijas lauku ekonomikas attīstību;

Mērķis tiek īstenots ar budžeta programmām "Atbalsts lauksaimniecības un lauku integrētai un konkurētspējīgai attīstībai", "Izglītība un kultūra" un "Pieaugušo tālākizglītība".

3) sekmēt Latvijas dabas resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu;

Mērķis tiek īstenots ar budžeta programmām "Meža resursu saglabāšana un ilgtspējīga izmantošana", "Zivju resursu sabalansēta izmantošana un bioloģiskās daudzveidības saglabāšana", Lauksaimniecībā izmantojamo zemju efektīva apsaimniekošana", "Kultūraugu un lauksaimniecības dzīvnieku resursu saglabāšana, aizsardzība un aprītes uzraudzība".

4) Zemkopības ministrijā nodrošināt efektīvu politikas plānošanu un īstenošanu.

Mērķis tiek īstenots ar budžeta programmu "Politikas plānošana, īstenošanas instrumentu izstrāde, uzraudzība un atbalsta pasākumi".

1.3. IZMAIŅAS IESTĀDES DARBĪBĀ

Izvērtējot ministrijas struktūras un funkciju atbilstību darbam ar Eiropas Savienības institūcijām, Zemkopības ministrijas struktūrā 2005. gada sākumā tika veikti grozījumi.

1) Izveidots Eiropas Savienības un valsts atbalsta departaments ar divām nodaļām – Eiropas Savienības atbalsta nodaļu un Valsts atbalsta nodaļu. 2005. gada 1.novembrī departamentā izveidota jauna nodaļa – Zivsaimniecības atbalsta nodaļa.

2) Lauku attīstības departamentā likvidēta Lauku ekonomikas nodaļa. Savukārt Vides attīstības nodaļa pārdēvēta par Cilvēkresursu attīstības nodaļu. Departamentā izveidota jauna nodaļa – Lauku infrastruktūras nodaļa.

3) Meža resursu departamentā likvidēta Meža tiesību aktu nodaļa, izveidota jauna nodaļa – Meža zemju pārvaldības un medību nodaļa. Savukārt Meža apsaimniekošanas, meža resursu un medību nodaļa pārdēvēta par Meža apsaimniekošanas nodaļu.

1.4. PADOTĪBĀ UN PĀRZIŅĀ ESOŠĀS IESTĀDES

Zemkopības ministrijas padotībā atrodas valsts pārvaldes iestādes, savukārt pārziņā atrodas valsts zinātniskās institūcijas un kapitālsabiedrības, kurās ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja.

Ministrijas padotībā atrodas:

1. Ciltsdarba valsts inspekcija;
2. Lauku atbalsta dienests;
3. Pārtikas un veterinārais dienests;
4. Valsts augu aizsardzības dienests;
5. Valsts meža dienests;
6. Valsts zivsaimniecības pārvalde;
7. valsts aģentūra "K.Ulmaņa piemiņas muzejs "Pikšas"";
8. valsts aģentūra "Latvijas Lauksaimniecības muzejs";
9. valsts aģentūra "Latvijas Zivju resursu aģentūra";
10. valsts aģentūra "Lauksaimniecības datu centrs";
11. valsts aģentūra "Valsts tehniskās uzraudzības aģentūra";
12. Latvijas Lauksaimniecības universitāte.

Ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja šādās kapitālsabiedrībās:

1. valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Agroķīmisko pētījumu centrs";
2. valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Latvijas Augu aizsardzības pētniecības centrs";
3. valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Meliorprojekts";
4. valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Sertifikācijas un testēšanas centrs";
5. valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi";
6. valsts akciju sabiedrībā "Latvijas valsts meži";
7. valsts akciju sabiedrībā "Lauku attīstības fonds";
8. sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs";
9. sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Piensaimnieku laboratorija";
10. akciju sabiedrībā "Nagli".

Ministrijas pārziņā ir:

1. valsts zinātniskā bezpeļņas organizācija "Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts";
2. valsts zinātniskā bezpeļņas organizācija "Valsts Dobeles dārzkopības selekcijas un izmēģinājumu stacija";
3. bezpeļņas organizācija valsts zinātniskais uzņēmums "Valsts Stendes selekcijas stacija";
4. valsts bezpeļņas zinātniskais uzņēmums "Priekuļu selekcijas stacija".

2. ZEMKOPIBAS MINISTRIJAS DARBĪBAS GALVENIE VIRZIENI UN REZULTĀTI

2.1. DARBĪBAS PRIORITĀTES UN REZULTATĪVO RĀDĪTĀJU IZPILDES ANALĪZE

2.1.1. DARBĪBAS VIRZIENS "DROŠĀ, NEKAITĪGA UN KVALITATĪVA PĀRTIKA"

Lai nodrošinātu pārtikas un dzīvnieku barības aprites higiēnu un oficiālo kontroli reglamentējošo regulu prasību ieviešanu, ar 2006. gada 1. janvāri stājas spēkā grozījumi Veterinārmedicīnas likumā, Pārtikas aprites uzraudzības likumā, atbilstošos Ministru kabineta noteikumos. Normatīvajos aktos noteikto prasību ieviešanai tika pilnveidota pārtikas aprites uzraudzības un kontroles sistēma atbilstoši ES regulu prasībām, kā arī paaugstināta uzraudzības un kontroles efektivitāte, sagatavojot un pilnveidojot reglamentējošos dokumentus, īstenojot pārtikas inspektoru apmācības un realizējot starptautiskos projektus. Pārtikas un veterinārais dienests (PVD) pabeidza dzīvnieku izcelsmes pārtikas ražošanas uzņēmumu atzīšanas procesu, tai skaitā tika atzīti visi pārejas perioda uzņēmumi.

Darbības virziena īstenošanai realizēta budžeta programma "**Drošas, nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas aprite**". 2005. gadā šī darbības virziena īstenošanai budžetā tika paredzēti Ls 10,7 milj., kas veido 3,8 % no ZM kopējiem budžeta izdevumiem.

Realizējot šo valsts budžeta programmu, ir nodrošināts augsts pārtikas drošības un dzīvnieku veselības līmenis. Valsts budžeta programmas efektīvas izpildes kritēriji ir: pārtikas aprītē iesaistīto uzņēmumu profesionāla un konsekventa valsts uzraudzība; valsts pasargāšana no sevišķi bīstamu infekciju slimību uzliesmojumiem; dzīvnieku veselības un labturības komponentu nodrošināšana.

Šīs budžeta programmas rezultatīvo rādītāju izpildi raksturo vairāk kā 111 750 objektu un vairāk kā 122 725 valsts robežu šķērsojošo kravu uzraudzība un kontrole, iesaistot šajās darbībās PVD centrālo struktūrvienību, 27 teritoriālās struktūrvienības, Nacionālo diagnostikas centru (NDC) un Sanitāro robežinspekciju un nodrošinot darba samaksu 1002 PVD strādājošajiem.

PVD 2005.gadā veicis 40 679 pārbaudes pārtikas aprītē iesaistītajos uzņēmumos, un tas ir par 10% vairāk kā 2004. gadā. 2005.gadā tika pabeigts pārejas perioda dzīvnieku izcelsmes produkcijas ražošanas uzņēmumu atzīšanas process. 2005. gadā Pārtikas un veterinārā dienesta NDC ir veicis kopā 442 722 laboratoriskos izmeklējumus. PVD, realizējot dzīvnieku lipīgo slimību profilakses un apkarošanas programmas, ir veicis 597 000 valsts uzraudzības diagnostiskos izmeklējumus. Uz Eiropas Savienības ārējās robežas 2005.gadā pārbaudītas 52 230 preču kravas, no kurām 1193 konstatētas kā Latvijas Republikas un Eiropas Savienības prasībām neatbilstošas.

Pārtikas un dzīvnieku barības aprites higiēnu un oficiālo kontroli reglamentējošo regulu prasību ieviešanas nodrošināšanai tika organizēti izglītojoši semināri pārtikas un dzīvnieku barības aprītē iesaistītajām personām un sabiedriskajām organizācijām. Lai palīdzētu pārtikas aprītē iesaistītajām personām piemērot regulu prasības, ir uzsākts darbs pie Labas higiēnas prakses vadlīniju izstrādes.

PVD izstrādāja un realizēja laboratoriskās kontroles programmas, lai nodrošinātu laboratoriskos

pakalpojumus pārtikas, dzīvnieku veselības, sabiedrības veselības, veterināro zāļu atliekvielu kontroles jomā. Īstenojot valsts veterināro uzraudzību un kontroli, ir pilnveidota uzraudzības sistēma un paaugstināta tās efektivitāte, izveidojot profesionālu, visaptverošu un aktīvu uzraudzības un kontroles mehānismu.

Dzīvnieku infekcijas slimību un kontroles nodrošināšanai tika uzsākta putnu gripas uzraudzības programmas realizācija, veicot savvaļas un mājputnu seroloģisko kontroli.

Trakumsērgas apkarošanas un monitoringa programmas izpildes laikā PVD sadarbībā ar Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem pirmoreiz Kurzemē un Zemgalē realizēja divas orālās vakcinācijas kampaņas – pavasarī un rudenī.

Transmisīvās sūkļveida encefalopātijas (TSE) kontroles programmas ietvaros govīm, aitām un kazām tika veikti laboratoriskie izmeklējumi. Kontroles programmas rezultātā netika konstatēti pozitīvi gadījumi, tādējādi nostiprinot no TSE brīvu valsts statusu, kā arī ļaujot turpināt dzīvnieku izcelsmes produktu eksportu.

Govju enzootiskās leikozes programmas un apkarošanas programmas izpildes laikā tika veikti seroloģiskie izmeklējumi, kā arī izmaksātas kompensācijas dzīvnieku īpašniekiem par govju enzootiskās leikozes apkarošanas pasākumos radītajiem zaudējumiem.

Īstenojot valsts uzraudzības un kontroles pasākumus dzīvnieku veselības jomā, 2005.gadā valstī tika nodrošināts labvēlīgas teritorijas statuss saimnieciskajām un tirdzniecības aktivitātēm.

Valsts budžeta programmas rezultatīvie rādītāji ir pilnībā izpildīti un ir atbilstoši plānotajiem. Rezultatīvo rādītāju efektīva izpilde nodrošināja drošu, nekaitīgu un kvalitatīvu pārtikas apriti, kā arī augstu dzīvnieku veselības līmeni.

2.1.1. DARBĪBAS VIRZIENS "LAUKU EKONOMIKAS ATTĪSTĪBA"

2005.gadā ievērojami augusi lauksaimniecības nozaru konkurētspēja, pārtikas produktu eksports, kā arī Latvijas lauki kļuvuši sakoptāki un sakārtotāki. Lauksaimniecības un medniecības iekšējā kopprodukta (IKP) pievienotā vērtība (2000. gada vidējās cenās) pērn pieauga par 14,5 miljoniem latu jeb par 12,1%. Savukārt bruto pievienotā vērtība uz vienu lauksaimniecībā nodarbināto ir palielinājusies par 112 latiem jeb par 8,1%, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Tāpat par 10,5 % gadā ir pieauguši ienākumi uz vienu lauksaimniecībā nodarbināto.

Savukārt iekšzemes kopprodukta pievienotā vērtība zivsaimniecībā 2005.gadā pieauga par 4,5 % (2000. gada vidējās cenās). Zivsaimniecības nozares konkurētspējas palielināšanā liela nozīme ir ES finansējuma piesaistei.

Sekmīgai lauksaimniecības un lauku politikas īstenošanai tika izmantoti finanšu līdzekļi ES Kopējās lauksaimniecības politikas ietvaros, kā arī valsts atbalsts kopumā 209,7 miljoni latu. To izlietojums pasākumiem 2005.gadā procentuāli bija šāds: visvairāk izmantots ražotāju motivēšanai – 32,53 % no līdzekļiem, ražošanas efektivitātes paaugstināšanai – 29,20%, lauku vides attīstības pasākumiem – 23,11%, kā arī citām aktivitātēm.

2005. gadā turpinājās Zivsaimniecības vadības finansēšanas instrumenta (ZVFI) atbalstāmo pasāku-

mu finansēšana ar mērķi pārstrukturēt un attīstīt nozari atbilstoši Vienotā programmdokumenta prioritātes "Lauku un zivsaimniecības attīstības veicināšana" nostādnēm. Zivsaimniecības pasākumiem periodā no 2004. gada līdz 2006. gadam paredzēts sabiedriskais finansējums 33,4 milj. eiro apmērā. Uz 2005.gada 31.decembri tas bija apgūts 59 % apmērā.

Sekmīgi izveidota un uzsākusi darbu Lauku konsultatīvā un informācijas apmaiņas sistēma. Lauku attīstības veicināšanai tika pieņemti darbā pašvaldību speciālisti 510 pašvaldībās ar lauku teritoriju un novados, kas izveidojušies teritoriālās reformas rezultātā.

2005.gadā sekmīgi tika uzsākta arī biodegvielas programmas īstenošana.

Darbības virziens "Lauku ekonomikas attīstība" tika realizēts ar vairākām budžeta programmām un apakšprogrammām. 2005. gadā šī darbības virziena īstenošanai budžetā tika paredzēti Ls 249,2 milj., kas veido 88,3 % no ZM kopējiem budžeta izdevumiem.

BUDŽETA PROGRAMMA

"ATBALSTS LAUKSAIMNIECĪBAS UN LAUKU INTEGRĒTAI UN KONKURĒTSPĒJĪGAI ATTĪSTĪBAI"

Budžeta programmas ietvaros 2005.gadā īstenoti pasākumi lauksaimniecības produktu efektīvas un ilgtspējīgas ražošanas harmoniskai attīstībai, veicinot lauku sociālekonomikas attīstību.

Apakšprogramma "Subsīdijas lauksaimniecības produkcijas ražotājiem"

Lai sekmētu lauksaimniecības un lauku attīstību, kā arī paaugstinātu dzīves līmeni lauku teritorijas iedzīvotājiem, papildus ES atbalstam valsts nodrošina valsts atbalstu jeb subsīdijas.

Valsts atbalsta pasākumi 2005.gadā tika noteikti, pamatojoties uz ZM darbības stratēģiju 2003.–2005.gadam un pamatnostādnēm "Par lauksaimniecības attīstību Latvijas laukos 2003–2006.gadā".

Piešķirto subsīdiju līdzekļu apjoms programmas ietvaros 2005.gadā bija 27 601 197 latu, no kuriem Ls 23,4 miljoni tika izlietoti nacionālo subsīdiju maksājumiem (ietver arī maksājumus par ārkārtas pasākumiem lauksaimniecībā 2,7 miljonu latu apmērā), kā arī 4,1 milj. latu izmaksāts SAPARD programmas līdzfinansējumam.

2005.gadā nelabvēlīgu agroklimatisko apstākļu dēļ lauksaimniecības produkcijas ražotājiem vairākkārtīgi tika nodarīti būtiski zaudējumi. 2005.gada 8.–9.janvārī Latvijā plosījās viesuļvētra, kas lauksaimniekiem nodarīja zaudējumus 14,3 milj. latu apmērā.

Lai stabilizētu situāciju un daļēji segtu dabas katastrofā faktiski radītos zaudējumus lauksaimniecības produktu ražotājiem, tika piešķirts atbalsts vētrā nopostīto ēku jumta seguma atjaunošanai, par bojā gājušiem un pazudušiem dzīvniekiem, kā arī ģeneratoru iegādei. Kopumā šiem pasākumiem 2005.gadā tika izlietots finansējums 1,2 milj. latu apmērā. Papildus no subsīdijām tika finansēti arī pasākumi 1,1 miliona latu apmērā vētras postījumu likvidēšanai polderu aizsargdambjos, meliorācijas un hidrotehniskajās būvēs.

No 2005.gada 1. līdz 20.maijam nelabvēlīgu laika apstākļu un spēcīgu lietavu rezultātā Latgales reģions bija krīzes situācijā. Sakarā ar ilgstošajām lietavām bija applūduši 40 000 – 45 000 hektāru lauksaimniecībā izmantojamās zemes.

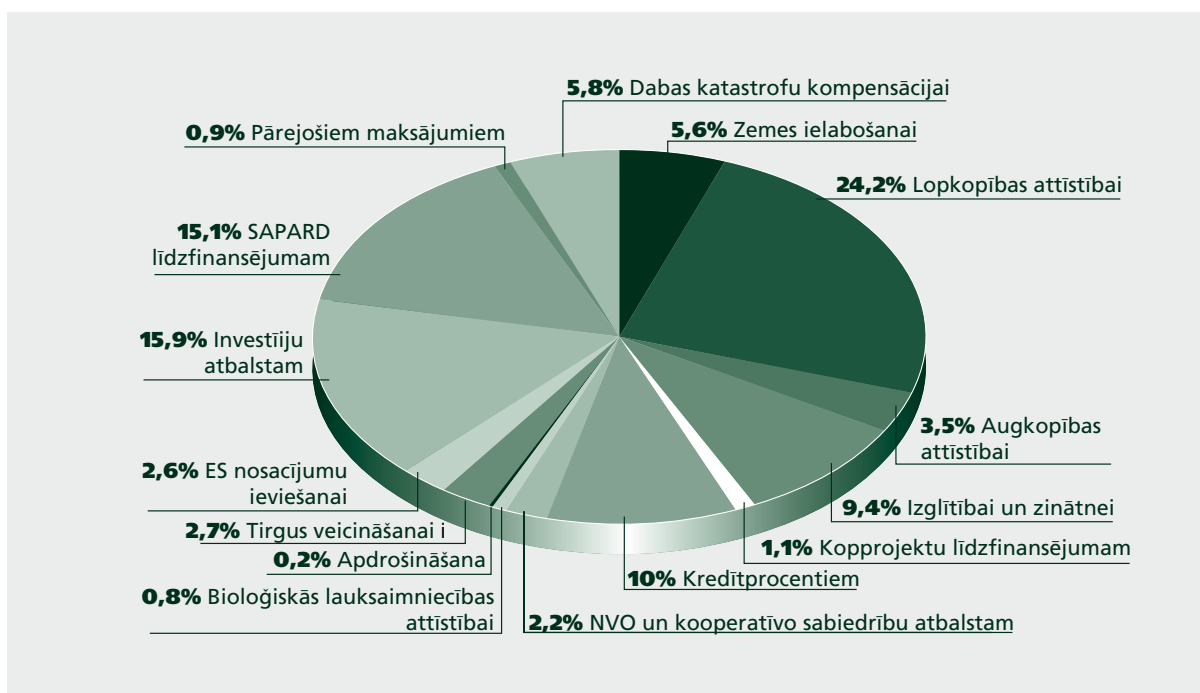
Vēlais pavasaris, ilgstošais lietus un karstais laiks veicināja knišļu izplatīšanos Latgales reģionā. No knišļu kodumiem sešos Latvijas rajonos gāja bojā kopumā 432 dzīvnieki, no tiem 421 liellops, 7 zirgi, 2 cūkas un aitas.

Lai daļēji kompensētu dabas katastrofu – plūdu un knišļu uzbrukuma – radītos materiālos zaudējumus, lauksaimniecības produkcijas ražotājiem 2005.gadā tika izmaksāts atbalsts 441 tūkst. latu apmērā.

Ņemot vērā to, ka 2005.gadā vairs nebija pieejami Eiropas Savienības struktūrfondu maksājumi investīciju atbalstam, 2005.gada maijā ieguldījumiem lauksaimniecības nozarē tika ieviests jauns atbalsta pasākums, kura mērķis bija atbalstīt ieguldījumus lauksaimniecībā, lai palielinātu produkcijas pievienoto vērtību un paaugstinātu lauksaimniecības produkcijas kvalitāti. Kopumā šim pasākumam 2005.gadā izlietots finansējums 4,4 milj. latu apmērā jeb 14,7 % no kopējā subsīdiju apjoma.

2005.gadā subsīdiju atbalsta pasākuma ietvaros tika izlietots finansējums šādām aktivitātēm:

1. attēls VALSTS ATBALSTA PASĀKUMI 2005.GADĀ

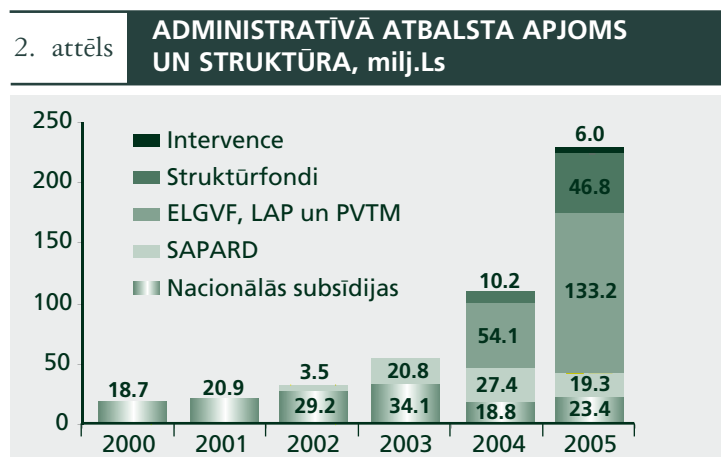
Budžeta programmas "Atbalsts lauksaimniecības un lauku integrētai un konkurētspējīgai attīstībai" 2005.gada rezultatīvie rādītāji ir izpildīti par 100% un pat nedaudz pārsniegti. Līdz ar to piešķirtie valsts budžeta līdzekļi ir izlietoti efektīvi, atbilstoši plānotajiem uzdevumiem, un var teikt, ka pilnībā ir izpildīti Valdības deklarācijā noteiktie uzdevumi un sekmīgi ieviesti valsts atbalsta pasākumi lauksaimniecības attīstībai.

Apakšprogramma "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta administrēšana"

Apakšprogrammas darbības mērķis ir nodrošināt vienotu lauku atbalsta politikas realizāciju valstī, administrēt valsts un ES atbalstu laukiem, lauksaimniecībai, mežsaimniecībai un zivsaimniecībai.

Programmas ietvaros līdzekļi izlietoti deviņu LAD Reģionālo lauksaimniecības pārvalžu (RLP), Aiviekstes meliorācijas sistēmu valsts pārvaldes un LAD centrālās struktūrvienības darbības nodrošināšanai.

Pavisam šajā apakšprogrammā izlietoti Ls 7,6 milj., no kuriem Ls 6,6 milj. (86%) ir uzturēšanas izdevumi, bet Ls 1,0 milj. (14%) – izdevumi kapitālieguldījumiem.

Avots: Lauku atbalsta dienests

LAD administrētā atbalsta apjoma struktūra atspoguļota 2. attēlā

Integrētās administrēšanas kontroles sistēma (IAKS) tika izveidota un darbību sāka jau 2004. gada 1.maijā. 2005.gadā IAKS ietvaros tika aktualizēta liela daļa no lauku bloku kartēm. 2005.gadā ar IAKS tika administrēti un kontrolēti aptuveni 80 000 lauksaimnieku pieteikumi

Apakšprogramma "Lauku konsultatīvās un informācijas apmaiņas sistēmas izveide"

Lai nodrošinātu informācijas un konsultāciju pieejamību tuvāk dzīves vietai un sadarbojoties ZM, Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centram (LLKC) un Latvijas Pašvaldības savienībai (pamats – 2004.gada 31.augustā noslēgtais trīspusējais nodomu protokols), 2005.gadā tika izveidota Lauku konsultatīvā un informācijas apmaiņas sistēma. Pašvaldību speciālists lauku attīstības veicināšanai tika pieņemts darbā 510 pašvaldībās ar lauku teritoriju un novados, kas izveidojušies teritoriālās reformas rezultātā.

Sistēmas darbības mērķi:

- 1) veicināt ES tiesību aktos noteikto pārvaldības prasību, labas lauksaimniecības prakses un vides prasību ievērošanu saimniecībās;
- 2) veicināt tādu zināšanu un iemaņu apguvi, kas lauku uzņēmējiem nepieciešamas ekonomiski dzīvotspējīga uzņēmuma vadībai;
- 3) sekmēt lauku attīstību, t.i., lauku uzņēmēju izaugsmi, jaunāko zinātnes atziņu ieviešanu lauku uzņēmēju saimniecībās, lauksaimniecībā neizmantojamo zemju apsaimniekošanu, vides sakārtošanu un aizsardzību.

Saskaņā ar nodomu protokolu ZM finansēja speciālistu darba algu, viņu izglītošanas un informēšanas pasākumus (darbu veic LLKC) 0,7 miljonu latu apmērā, pamatojoties uz MK noteikumu "Noteikumi par valsts atbalstu lauksaimniecībai 2005.gadā un tā piešķiršanas kārtību".

Apakšprogramma "Atbalsts biodegvielas ražošanas veicināšanai"

Saskaņā ar MK noteikumiem "Kārtība, kādā piešķir valsts atbalstu ikgadēji minimāli nepieciešamā biodegvielas daudzuma ražošanai" ir noteikts, ka finansiāli atbalstāmās kvotas saņemšanai un atbalsta likmes biodegvielas ražotājam 2005.gadā ir 170 latu par 1000 litriem saražotas biodīzeļdegvielas un 140 latu par 1000 litriem saražota bioetanolā.

Saskaņā ar nosacījumiem 2005.gadā finansiāli atbalstāmās kvotas biodegvielas ražošanai piešķirtas līdz 2011.gada 31.decembrim šādiem uzņēmumiem: SIA "Jaunpagasts Plus" bioetanolā ražošanai – 11 392 000 litri, SIA "Delta Rīga" biodīzeļdegvielas ražošanai – 3 000 000 litri.

Saskaņā ar MK noteikumiem "Noteikumi par valsts atbalstu lauksaimniecībai 2005.gadā un tā piešķiršanas kārtība" tika paredzēts atbalsts biodegvielas ražošanai 500 tūkst. latu apmērā. Bet tā kā valsts atbalsts biodegvielas ražotājiem tiks piešķirts pēc Eiropas Komisijas (EK) lēmuma saņemšanas par atbalsta programmas atbilstību EK dibināšanas līguma 88. pantam, tad 2005.gadā piešķirtais atbalsts tiks izmaksāts 2006.gadā.

BUDŽETA PROGRAMMA "IZGLĪTĪBA UN KULTŪRA"

Apakšprogramma "Augstākā izglītība"

Zemkopības ministrijas padotībā esošā Latvijas Lauksaimniecības universitāte (LLU) kā atvasināta publiska persona nodrošina augstākās akadēmiskās un profesionālās izglītības iegūšanu tās kompetences jomās – lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, veterinārmedicinā, pārtikas produktu tehnoloģijās, lauku sociāli ekonomiskajās zinātnēs, inženierzinātnēs, informācijas tehnoloģijās un vides apsaimniekošanā, kā arī studijas maģistrantūrā un doktorantūrā. Visas LLU studiju programmas ir licencētas un akreditētas (1.tabula).

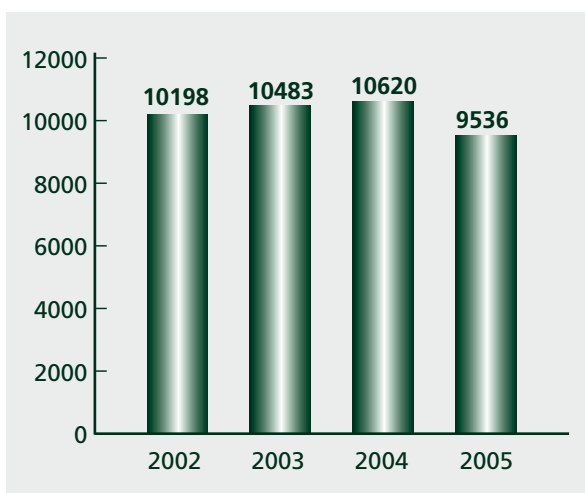
Mācību un zinātnisko darbu LLU veica 491 pedagogs, no kuriem 44% ir vecāki par 50 gadiem, bet no profesoru skaita 24% ir jaunāki par 50 gadiem, taču, salīdzinot ar 2004.gadu, attiecīgi 44% un 23%. Aktuāls jautājums ir augstskolas mācībspēku sastāva atjaunināšanas un nomaiņas process. Atbilstoši tirgus prasībām izstrādātas un sagatavotas licencēšanai jaunas studiju programmas – maģistra studiju programma "Starptautiskā projektu vadība", 2.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma "Hipoloģija" un "Mājas vide un vizuālā māksla izglītībā", jau ir licencēta maģistra studiju programma "Uzturzinātne" un profesionālās augstākās izglītības studiju programma "Mašīnu projektēšana un ražošana".

1. tabula LLU PIEDĀVĀTĀS STUDIJU PROGRAMMAS

Studiju programmas	Pilna laika – skaits	Nepilna laika – skaits
Akadēmiskās izglītības bakalaura studiju programmas	10	4
2.līmeņa profesionālās augstākās izglītības un profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas	19	14
1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas	1	6
Akadēmiskās izglītības maģistra studiju programmas	17	14
Profesionālās augstākās izglītības maģistra studiju programmas	-	2

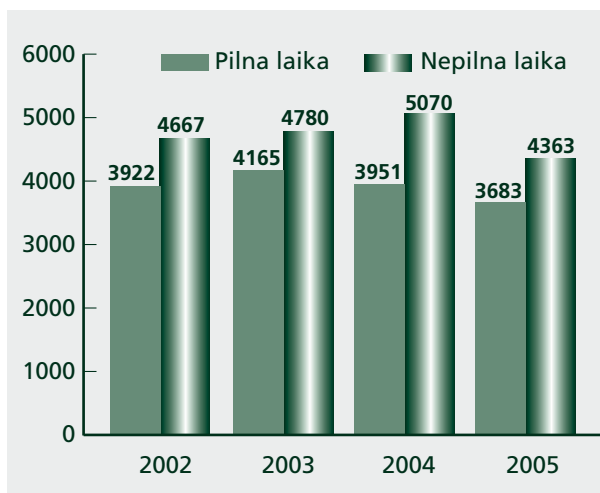
3. attēls

LLU STUDĒJOŠO SKAITS 2002.-2005. GADĀ

4. attēls

LLU PILNA UN NEPILNA LAIKA STUDĒJOŠO SKAITS PAMATSTUDIJĀS 2002.-2005. GADĀ

Budžeta studiju vietu skaits (bakalauri, maģistri, doktoranti) 2005.gadā bija 3039, t.sk. lauksaimniecībā un mežsaimniecībā – 533. Aizstāvēti 20 promocijas darbi.

Apakšprogramma "Kultūra"

2005.gadā Zemkopības ministrijas padotībā darbojās divi muzeji – valsts aģentūra "Latvijas Lauksaimniecības muzejs" un valsts aģentūra "K.Ulmaņa piemiņas muzejs "Pikšas" . Abus muzejus gada laikā apmeklēja 11 753 interesenti.

BUDŽETA PROGRAMMA "PIEAUGUŠO TĀLĀKIZGLĪTĪBA"

Konsultācijas lauksaimniecības un nelauksaimnieciskās komercdarbības jomā lauku iedzīvotājiem sniedz 1991.gadā izveidotā sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" (LLKC, līdz 2004.gada 9.novembrim – Latvijas Lauksaimniecības konsultāciju un izglītības atbalsta centrs), kurā 99% pamatkapitāla pieder valstij un 1% – Latvijas Zemnieku federācijai. LLKC vadībā darbojas 26 rajonu lauksaimniecības konsultāciju biroji.

LLKC sniedz plašu pakalpojumu klāstu šādās nozarēs:

- 1) lauksaimniecībā – konvencionālajā un bioloģiskajā augkopībā un lopkopībā;
- 2) grāmatvedībā un likumdošanā juridiskās konsultācijas;
- 3) konsultācijas biznesa plānu izstrādē, palīdzība ES un nacionālo atbalstu saņemšanai;
- 4) pieaugušo tālākizglītībā;
- 5) konsultācijas ar datortehniku un datorprogrammām saistītajos jautājumos – palīdzība datora izvēlē, datortehnikas konfigurēšanā, datorprogrammu uzstādīšanā;
- 6) izdevējdarbībā – informācijas materiāli, prezentācijas, mājas lapas u.c.

Saskaņā ar ikgadējo līgumu starp Zemkopības ministriju un LLKC par valsts līdzekļiem tiek dotēti maksas pakalpojumi, kuri ir orientēti galvenokārt uz mazajiem un vidējiem lauksaimniekiem.

LLKC ir izpildījis 2005.gadā noteiktos rezultātīvos rādītājus:

- 19363 zemnieku saimniecību vadītāji un strādājošie mācījušies 91571 cilvēkstundu;
- sniegtas 41067 konsultācijas;

- pieaugušo izglītošanai un zemnieku vajadzībām sagatavots un izdots informatīvais materiāls 27 autorlokšņu apjomā;
- katru mēnesi 75 zemnieku saimniecības iesaistījās interešu grupu darbībā augkopībā un lopkopībā.

BUDŽETA PROGRAMMA "FINANSĒJUMS EIROPAS SAVIENĪBAS FONDU FINANSĒTO PROJEKTU UN PASĀKUMU ĪSTENOŠANAI"

Latvijas lauku attīstības plāns 2004. – 2006. gada programmēšanas periodam tika apstiprināts 2004. gada 30. jūnijā, kad Eiropas Komisija pieņēma lēmumu "Par Latvijas lauku attīstības programmēšanas dokumenta 2004. – 2006. gada programmēšanas periodam apstiprināšanu".

2005.gadā tika turpināta atbalsta piešķiršana Lauku attīstības plāna (LAP) pasākumu "Agrovide", "Mazāk labvēlīgie apvidi un apvidi ar ierobežojumiem vides aizsardzības nolūkā", "Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizācijai", "Atbalsts ražotāju grupām" ietvaros un uzsākta iesniegumu pieņemšana LAP pasākumos "Standartu sasniegšana", "Priekšlaicīgā pensionēšanās", "Tehniskā palīdzība", kā arī pasākuma "Agrovide" apakšpasākumā "Buferjoslu ierīkošana".

Kopš 2004.gada atbalsta saņēmējiem no Lauku attīstības plāna pasākumu ieviešanai paredzētajiem līdzekļiem izmaksāti EUR 155,4 miljoni, no kuriem ES līdzfinansējuma daļa veido 80%. No pasākuma "Agrovide" paredzētajiem līdzekļiem kopumā tika izmaksāti EUR 14,0 miljoni, bet no pasākuma "Mazāk labvēlīgie apvidi un apvidi ar ierobežojumiem vides aizsardzības nolūkā" līdzekļiem – EUR 86,2 miljoni.

Pasākumā "Standartu sasniegšana" tika pieņemti 3350 iesniegumi, no tiem uz 01.01.2006. izvērtēti un apstiprināti 2533 un noraidīti 242 iesniegumi. Kopējā izmaksātā summa EUR 10 679 297.

Pasākumā "Priekšlaicīgā pensionēšanās" tika pieņemts 41 iesniegums. No tiem uz 01.01.2006. izvērtēti un apstiprināti 7 iesniegumi, noraidītu iesniegumu nav. Pasākuma ietvaros 2005. gadā neviens iesniegums apmaksāts netika.

Pasākuma "Atbalsts ražotāju grupām" ietvaros 2005. gadā tika iesniegti 64 iesniegumi, no kuriem 1 noraidīts un 63 apstiprināti. 1.kārtā tika iesniegti 25 iesniegumi, no kuriem 1 noraidīts un 24 apstiprināti, bet 2.kārtā iesniegti 39 iesniegumi, kuri visi apstiprināti. Kopējā izmaksātā summa ir EUR 1 132 400.

2005. gada pasākumā "Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizācijai" tika pieņemti 7574 iesniegumi, apmaksāts 7121. Otrā gada maksājums tika izmaksāts 4354 atbalsta saņēmējiem. Kopējā izmaksātā summa EUR 14 744 001.

Pasākuma "Tehniskā palīdzība" ietvaros tika pieņemti un akceptēti 34 iesniegumi. Kopējā izmaksātā summa EUR 218 337.

Saskaņā ar izmaiņām ES lauksaimniecības un zivsaimniecības politikas ieviešanas institucionālajā struktūrā nākamajā programmēšanas periodā KLP tirgus un tiešais ienākumu atbalsts joprojām tiks finansēts no Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) Garantiju daļas, bet pārējie pasākumi lauku un lauksaimniecības attīstībai tiks līdzfinansēti no viena fonda – Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai. Tādējādi lauku attīstības programma nākamajam

programmēšanas periodam aptvers atbalsta pasākumus, kas tiks līdzfinansēti no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai.

Apakšprogramma "Finansējums no Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) Garantijas daļas pasākumu finansēšanai"

2005.gadā Latvijā tika turpināta vienotā platības maksājuma (VPM) shēmas īstenošana, un tās ietvaros lauksaimnieki varēja pretendēt uz atbalstu par labā lauksaimniecības un vides stāvoklī uzturētām lauksaimniecībā izmantojamām zemes platībām (vienotais platības maksājums, laukaugu un lopbarības platību maksājumi) un papildu valsts tiešajiem maksājumiem (par liellopiem un aitu mātēm, par realizēto pienu kvotas ietvaros, par zālāju un linu sēklām, par kartupeļu cieti).

Vienotais platības maksājums ir maksājums, kas tiek pilnībā finansēts no ES Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda garantiju daļas. 2005.gadā Latvijai noteiktais finansējuma apjoms bija 38 995 milj. eiro, kas atspoguļoja 30% tiešo maksājumu līmeni no ES 100% līmeņa.

Arī "Latvijas Lauku attīstības plāna Lauku attīstības programmas īstenošanai 2004. – 2006.gadam" ietvaros bija paredzēti finanšu līdzekļi tiešajiem maksājumiem. 2005.gadā Lauku attīstības plāna ietvaros tiešajiem maksājumiem paredzētais finansējuma apjoms bija 12 998 milj. eiro, tai skaitā 10 399 milj. eiro ES finansējums (80%) un 2 599 milj. eiro Latvijas līdzfinansējums (20%). Šie finanšu līdzekļi tika izmantoti platības maksājumu finansēšanai par laukaugu un lopbarības platībām. Pārējie papildu valsts tiešie maksājumi tika finansēti no valsts budžeta.

Kopumā par 2005.gada pieteikumiem lauksaimniekiem ir izmaksāti 26 688 miljoni latu vienotā platības maksājuma ietvaros un 32 576 milj. latu papildu valsts tiešo maksājumu ietvaros.

Pēc pievienošanās ES Latvijas ražotāji un eksportētāji saskaņā ar kopējo tirgus organizāciju noteikumiem ir guvuši iespēju saņemt eksporta kompensācijas par noteiktu lauksaimniecības produktu eksportu uz trešajām valstīm, lai kompensētu ES iekšējā tirgus un pasaules tirgus cenu starpību. Ja 2004.gada 8 mēnešos par lauksaimniecības un pārstrādāto lauksaimniecības produktu eksportu kompensācijās Latvijas uzņēmējiem tika izmaksāts Ls 98,7 tūkst., tad salīdzinoši 2005.gadā kopā jau tika izmaksāti 5,3 reizes vairāk – Ls 628,9 tūkst. Visvairāk 2005.gadā eksporta kompensācijas tika izmaksātas par šādiem produktiem: piena un piena produktiem – Ls 257,8 tūkst.; graudaugiem – Ls 169,1 tūkst. un pārstrādātiem lauksaimniecības produktiem – Ls 140,5 tūkst.

Apakšprogramma "Finansējums Eiropas Savienības struktūrfondu projektu īstenošanai lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā"

Eiropas Savienības struktūrfondu apguve

Eiropas Savienības struktūrfondu apguve laukiem un lauksaimniecībai (atbalsts no Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda virzības daļas) 2005. gadā ir noritējusi ļoti veiksmīgi. Kopumā 2005.gadā ES struktūrfondu atbalstam tika iesniegti 613 projekti ar kopējo sabiedriskā finansējuma summu Ls 13 061 756, no kuriem tika apstiprināti 558 projekti par kopējo sabiedriskā finansējuma summu Ls 11 674 464. No 2005.gadā iesniegtajiem projektiem apmaksāti 49 ar kopējo sabiedriskā finansējuma summu Ls 191 383 apmērā.

Uz ELVGF atbalstu varēja pretendēt Vienotā programmdokumenta prioritātes "Lauku un zivsaimniecības attīstības veicināšana" šādu pasākumu ietvaros:

- "Lauksaimniecības produktu pārstrādes un mārketinga uzlabošana";
- "Lauku teritoriju pārveidošanās un attīstības veicināšana";
- "Mežsaimniecības attīstība";
- "Vietējo rīcību attīstība";
- "Apmācības".

Vislielākais iesniegto projektu skaits bija uz pasākumu "Mežsaimniecības attīstība" - pavisam kopā 544 projekti, apstiprināti 495. Otrajā vietā pēc iesniegto projektu skaita bija pasākums "Lauku teritoriju pārveidošanās un attīstības veicināšana" – tika iesniegti 60 projekti, apstiprināti 57, un tie ir saistīti ar aktivitāti "Zemes uzlabošana".

Izvērtējot projektu iesniegšanas aktivitāti pa reģioniem (ņemot vērā iesniegto projektu skaitu Lauku atbalsta dienesta reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs), vislielākā tā bija Ziemeļvidzemes (25% no kopumā 2005. gadā iesniegtajiem projektiem), Ziemeļaustrumu (15%) un Dienvidkurzemes (14%) reģionā, vidēji liela Viduslatvijas (11%), Austrumlatgales (9%), Ziemeļkurzemes (9%) un Lielrīgas (8%) reģionā, salīdzinoši maza Dienvidlatgales (6%) un Zemgales (2%) reģionā.

Finansējums Eiropas Savienības struktūrfonda "Zivsaimniecības vadības finansēšanas instruments" projektu īstenošanai zivsaimniecībā

2005. gadā turpinājās Zivsaimniecības vadības finansēšanas instrumenta (ZVFI) atbalstāmo pasākumu finansēšana zivsaimniecībā. Līdz 2005. gada 31. decembrim ZVFI Vadības komitejā tika apstiprināti 225 pieteikumi par sabiedriskā finansējuma summu Ls 13,73 milj.

Tā kā atsevišķos pasākumos iedalītā sabiedriskā finansējuma pietrūka, savukārt citos tika prognozēts, ka ieplānotie līdzekļi netiks apgūti, tika veikta finansējuma pārdale. Papildus finansējums tika piešķirts pasākumam "Zvejas intensitātes sabalansēšana" – papildus Ls 3,34 milj. un aktivitātei "Akvakultūra" – Ls 0,84 milj., kā arī iepriekš nepieejamai aktivitātei "Atbalsts zvejas aktivitāšu pagaidu pārtraukšanai un citas finansiālas kompensācijas" Ls 0,41 milj. apmērā. Finansējums tika pārdalīts no pasākuma "Flotes atjaunošana un zvejas kuģu modernizēšana", aktivitātes "Piekrastes zvejas attīstība", kā arī "Sociāli ekonomiskie pasākumi", kurās pastāv risks, ka Programmas papildinājumā noteiktie rādītāji netiks sasniegti nepietiekošās intereses dēļ.

2005.gadā samērā augsts finansējuma apgūšanas līmenis bija vērojams aktivitātē "Zvejas un akvakultūras produktu apstrādes un mārketinga uzlabošana" - 70,9 %, pasākumā "Zvejas intensitātes sabalansēšana" – 67,3 %, kā arī aktivitātēs "Zvejas ostu aprīkojums" un "Sociāli ekonomiskie pasākumi", kur izmantoti attiecīgi 47,4 % un 51,6 % no pieejamā sabiedriskā finansējuma. Pasākumam "Flotes atjaunošana un zvejas kuģu modernizēšana" atvēlēto līdzekļu izmantošanā bija ierobežotas iespējas, jo izmaksu ziņā dārgākos darbus – kuģu dzinēju maiņu un kuģu korpusu renovāciju – nav atļauts finansēt no ZVFI līdzekļiem.

Apakšprogramma "Atmaksa valsts pamatbudžetā par Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Virzības daļas finansējumu"

Šajā valsts budžeta apakšprogrammā tiek uzrādīta atmaksa valsts budžetā par Zemkopības ministrijas un Lauku atbalsta dienesta kā finansējuma saņēmēju veiktajiem pasākumiem. Tā kā šī ir konsolidējamā budžeta pozīcija, tā nerada ietekmi uz kopējo budžeta izpildi.

Apakšprogramma "Intervences un iekšējā tirgus atbalsta pasākumu nodrošināšana"

Cukura nozarē

Ņemot vērā to, ka cukura tirgū 2005.gadā nav bijusi nepieciešamība pēc intervences iepirkuma, pasākumi intervences nodrošināšanai nav veikti.

Graudu nozarē

Pēc Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā Lauku atbalsta dienests ir sācis intervences pasākumu administrēšanu saskaņā ar Eiropas Padomes un Eiropas Komisijas regulām, kas nosaka kopējo tirgus organizāciju graudu sektorā. Intervences iepirkums ir miežiem un kviešiem.

2004./2005. tirdzniecības gadā kopumā iepirktas 55 218 tonnas graudu, tai skaitā 53 994 tonnas kviešu un 1 224 tonnas miežu.

Attiecībā uz realizāciju 2004./2005. tirdzniecības gadā 10 008 tonnas kviešu pārdotas iekšējā tirgū. 2005.gada novembrī Latvijas intervences aģentūras rīcībā esošo kviešu realizācijai tika izdota Eiropas Komisijas regula, ar ko izsludina pastāvīgu konkursu Latvijas intervences aģentūras pārziņā esošu mīksto kviešu atkalpārdošanai Kopienas tirgū, lai Kopienas teritorijā tos pārstrādātu miltos. Līdz 2005.gada 31.decembrim regulas ietvaros realizētas 4 742 tonnas kviešu pārstrādei miltos Kopienas teritorijā.

Graudaugu intervences cena no 1.oktobra ir noteikta 101,31 eiro par tonnu, kur cena katru mēnesi palielinās par 0,46 EUR par tonnu. 2005./2006. tirdzniecības gadā intervences uzglabāšanai līdz 2005.gada 31.decembrim graudi nav piedāvāti. Intervencē labību attiecīgajā tirdzniecības gadā var iepirkt, sākot ar 1.novembri, līdz nākamā gada 31.maijam.

2004./2005. gadā tika iepirktas 19 706 tonnas kviešu, kas tika rezervētas EK īstenotajai 2006.gada programmai vistrūcīgākajām personām. Kārtību, kādā tiek realizēta minētā programma nosaka MK noteikumi "Kārtība, kādā tiek administrēti un uzraudzīti tirgus intervences pasākumi augkopības un lopkopības produktu tirgū, īstenojot Eiropas Komisijas programmu vistrūcīgākajām personām".

Augļu un dārzeņu tirgū

Augļu un dārzeņu produkcijai intervences pasākumi 2005.gadā nav piemēroti.

Piena produktu tirgū

ES piena Kopējā tirgus organizācijas intervences un iekšējā tirgus atbalsta pasākumi tiek īstenoti, pamatojoties uz Eiropas Padomes regulu par piena un piena produktu tirgus kopējo organizāciju.

Saskaņā ar MK noteikumiem "Piena un piena produktu tirgus intervences pasākumu administrēšanas un uzraudzības kārtība" 2005.gadā tika relatīvi sekmīgi īstenota noteiktu ilgi uzglabājamo siera veidu privātā uzglabāšana, lai arī Latvijā 2004./2005.gada uzglabāšanas periodā netika izmantota iespēja privāti uzglabāt visu ES Komisijas noteikto un Latvijai pieļaujamo ilgi uzglabājamā siera apjomu (500 tonnas). Galvenais iemesls tam bija salīdzinoši zemais definētais privātās uzglabāšanas atbalsta līmenis. Ilgi uzglabājamo sieru privātajai uzglabāšanai bija iesniegti 10 pieteikumi līgumu noslēgšanai par 199,6 tonnu siera uzglabāšanu, taču noslēgti tika tikai četri siera privātās uzglabāšanas līgumi par 84 tonnām. Šo noslēgto līgumu ietvaros tika izmaksāts atbalsts par siera privāto uzglabāšanu nedaudz virs Ls 3000.

2005.gadā tika īstenots arī sviesta iepirkums, sviesta pārdošanai intervencē iesniedza 26 pieteikumus par 497,7 tonnām. Faktiski intervencē tika iepirktas 347,7 tonnas sviesta, par iepirkto sviestu izmaksājot Ls 784443,6. Minētais sviesta apjoms ir šobrīd pieejamais valsts īpašuma krājums, kura realizēšanu varēs veikt tikai saskaņā ar attiecīgās EK regulas pieņemšanu par maksimālo uzglabāšanas termiņu intervences krājumiem.

Sviesta (piena tauku) iekšējā tirgus atbalsta programmas ietvaros 2004./2005.gadā saskaņā ar MK noteikumiem "Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas, administrēšanas un uzraudzības kārtība krējuma, sviesta vai koncentrēta sviesta iegādei par pazeminātām cenām" tika īstenots iekšējā tirgus atbalsts sviesta un krējuma izmantošanai, šo programmu izmantojot trijiem pretendentiem ar kopējo apjomu 280 tonnām sviesta un 90 tonnām krējuma, par minēto apjomu kopā izmaksājot ES atbalstu Ls 79329,54 apmērā.

2.1.3. DARBĪBAS VIRZIENS "DABAS RESURSU ILGTSPĒJIGA APSAIMNIEKOŠANA"

Ilgtspējīga attīstība ir orientēta uz cilvēkiem, un tās mērķis ir uzlabot cilvēku dzīves apstākļus, saglabājot dabas resursus un vidi. Šādā perspektīvā ilgtspējīga attīstība nozīmē cilvēku dzīves apstākļu kvalitatīvu uzlabošanu, tajā pašā laikā ievērojot dabas resursu saprātīgu lietošanu, kas ir valsts tautsaimniecības ilgtspējīgas attīstības pamats.

Daudzas tautsaimniecības nozares balstās uz neatjaunojamo un daļēji atjaunojamo resursu izmantošanu, tāpēc tās ir pilnībā atkarīgas no resursu krājumiem un kvalitātes.

Meža resursu ilgtspējīgu saglabāšanu nodrošina:

- 1) kontrolējot normatīvajos aktos noteikto prasību ievērošanu meža apsaimniekošanas procesā;
- 2) veicinot meža īpašnieku zināšanu un iemaņu veidošanos par labas meža apsaimniekošanas principiem;
- 3) organizējot meža ugunsdrošības uzraudzību un ugunsgrēku ierobežošanu;
- 4) nodrošinot objektīvu informāciju par mežu un mežā notiekošo;
- 5) atbalstot meža ilglaicīgo funkciju stabilizāciju, meža nozares attīstību un medību saimniecības attīstību.

Pārskata gadā, realizējot meža resursu saglabāšanas un ilgtspējīgas izmantošanas politiku, izstrādāti normatīvie akti, kas saistīti ar vētras sekas likvidēšanu, veikts mežsaimniecībai radīto tiešo un netiešo, kā arī kokapstrādes industrijai radīto zaudējumu aprēķins. Tāpat izvērtēta Meža likuma darbības efektivitāte un sagatavoti priekšlikumi Meža likuma grozījumiem par būtiskākajiem jautājumiem meža apsaimniekošanā un dabas aizsardzībā. Veikta juridiskā analīze par valsts meža zemju atsavināšanu un sagatavoti priekšlikumi normatīvās vides sakārtošanā šajā jautājumā. Sakārtota arī normatīvā vide par darba aizsardzības prasībām mežsaimniecībā. Veikta analīze un sagatavoti pārskati par meža atjaunošanu un meža ieaudzēšanu, meža resursu izmantošanu, meža vides aizsardzību, apakšnozaru saražotajiem apjomiem kokrūpniecības sadaļai, meža nozares saražotās produkcijas importu/eksportu, kokmateriālu tranzītu un ārvalstu investīcijām valstī.

Godīgas konkurences nodrošināšanai Latvijas meža nozarē un nodokļu iekasēšanas uzlabošanai izstrādāti Ministru kabineta noteikumi, kas regulē koku un apaļo kokmateriālu uzskaiti. Sagatavots likumprojekts "Grozījumi Administratīvo pārkāpumu kodeksā".

Rīgā noorganizēta starptautiska sanāksme "Meži – kopējie ieguvumi, kopēja atbildība, dažādas politikas".

Zivju resursu ilgtspējīgas pārvaldības jomā pārskata gadā tika veikts nepieciešamo pasākumu apjoms, lai saglabātu un pavairotu zivju krājumus publiskajos ūdeņos, kā arī nodrošinātu to saudzīgu izmantošanu rūpnieciskajā zvejā un maksšķerēšanā. Lielu ieguldījumu šajā darbā sniedza arī Zivju fonda līdzekļi, kas atbalstīja valstij nozīmīgus projektus zivju resursu izpētē, atražošanā un aizsardzībā, kā arī sabiedrības informēšanā un izglītošanā šajos jautājumos. Ņemot vērā, ka dabiskie zivju krājumi ir pieejami ierobežotā apjomā, tika pilnveidota likumdošana, kura nosaka ierobežojumus komercdarbībai zvejniecībā, kā arī regulē zvejas tiesību nomu un zivju resursu saudzīgu izmantošanu.

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes efektīva apsaimniekošana ietver pasākumu kopumu, kuru rezultātā tiek veikta meliorācijas sistēmu kontrole un valsts uzraudzība, sistematizēts un precizēts meliorācijas kadastrs, nodrošināts optimāls mitruma režīms meliorētajās platībās, veikti melioratīvās hidrometrijas darbi un pārraudzīta lauksaimniecībā izmantojamās zemes transformēšana, nodrošinot lauksaimniecībā izmantojamās zemes ilgtspējības saglabāšanu.

Pārskata gadā, realizējot kultūraugu un lauksaimniecības dzīvnieku resursu saglabāšanas, aizsardzības un aprites uzraudzības politiku, izstrādāti atbilstošie nozares normatīvie akti, kā arī atbildīgās institūcijas – Ciltsdarba valsts inspekcija un Valsts augu aizsardzības dienests – ir veikušas normatīvo aktu piemērošanas kontroli un uzraudzību.

Izstrādāts ilgtermiņa programmas projekts par lauksaimniecības un pārtikas augu, lauksaimniecības dzīvnieku, meža un zivju ģenētisko resursu aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu.

Darbības virziena īstenošanai realizētas četras budžeta programmas: "Meža resursu saglabāšana un ilgtspējīga izmantošana", "Zivju resursu sabalansēta izmantošana un bioloģiskās daudzveidības saglabāšana", "Lauksaimniecībā izmantojamās zemes efektīva apsaimniekošana" un "Kultūraugu un lauksaimniecības dzīvnieku resursu saglabāšana, aizsardzība un aprites uzraudzība". 2005. gadā darbības virziena īstenošanai budžetā tika paredzēti Ls 18,4 milj., kas veido 6,5 % no ZM kopējiem budžeta izdevumiem.

BUDŽETA PROGRAMMA "MEŽA RESURSU SAGLABĀŠANA UN ILGTSPĒJĪGA IZMANTOŠANA"

2005. gadā izcirstais koksnes apjoms ir 11,26 miljoni kubikmetru koksnes, no tā 4,79 miljoni kubikmetru (42,5% no kopējā izcirstā koksnes apjoma) iegūti valsts mežos un 6,47 miljoni kubikmetru (57,5% no kopējā izcirstā koksnes apjoma) iegūti privāto meža īpašnieku, pašvaldību un citu meža īpašnieku mežos. Kopējais izcirstais koksnes apjoms 2005. gadā, salīdzinot ar 2004. gadu, ir palielinājies, bet pamatā tas ir noticis uz valsts mežu rēķina, kur izcirstais koksnes daudzums 2005. gadā ir par 0,86 milj. kubikmetru lielāks kā 2004. gadā. Privāto īpašnieku mežos kopējais izcirstās koksnes daudzums 2005. gadā ir par 0,31 milj. kubikmetriem mazāks kā iepriekšējā gadā.

2005. gadā tika izbūvēti un rekonstruēti 473,3 km meža ceļu un 171,5 km meliorācijas sistēmu. 2005. gadā ir izbūvēts un rekonstruēts par 28 km vairāk meža ceļu un par 85,8 km vairāk meliorācijas sistēmu nekā 2004. gadā.

2005. gadā VMD tika reģistrēti 29 meža inventarizācijas veicēji. Izvērtējot meža inventarizācijas veicēju profesionālo kvalifikāciju, 6 meža inventarizācijas veicējiem reģistrācija tika anulēta. Uz 2006.gada 1.janvāri Valsts meža dienestā bija reģistrēti 197 meža inventarizācijas veicēji.

Pievienošanai Meža valsts reģistram 2005. gadā VMD ir saņemtas 11182 meža inventarizācijas lietas par 168284,9 ha meža zemes. VMD 2005. gadā ir sniedzis atteikumu reģistrēt meža inventarizācijas informāciju 197 gadījumos (netika reģistrēti 2261,7 ha meža zemes).

2005. gadā ir izsniegtas 368 atļaujas 359,3 ha meža zemes transformācijai citos zemes lietošanas veidos. Meža zemes transformācija citos zemes lietošanas veidos tika veikta apbūvei, elektrolīniju, sakaru līniju, cauruļvadu būvei, ūdenskrātuvju ierīkošanai, citu objektu būvei, karjeru ierīkošanai, ceļu būvei, kā arī lauksaimniecības vajadzībām. Par transformācijas rezultātā iznīcināto dabisko meža vidi kopā 2005. gadā valsts budžetā tika ieskaitīti Ls 782427,60.

2005.gadā turpināja augt pieprasījums pēc informācijas par meža apsaimniekošanu. Joprojām aktuāli ir meža atjaunošanas un kopšanas jautājumi, kā arī pēc 8. un 9. janvāra vētras skaroto mežaudžu tālāka apsaimniekošana. Valsts meža dienesta darbinieki meža īpašniekiem sniedza 94800 profesionālas konsultācijas. Lielāko daļu no tām – 56 % konsultāciju – meža īpašnieki izvēlējās saņemt uz vietas savos meža īpašumos. Meža īpašnieku grupu apmācībai pērn organizēti 370 semināri par dažādiem aktuāliem privāto mežu apsaimniekošanas jautājumiem. Tajos zināšanas, informāciju, kā arī prasmes ieguva gandrīz 4500 privāto mežu īpašnieku un apsaimniekotāju.

Lai meža īpašniekus iepazīstinātu ar aktuālo informāciju, Valsts meža dienests sagatavo bukletus, informatīvās lapas, mācību videofilmas u.c. materiālus. 2005.gadā VMD turpināja meža īpašniekiem izdot informatīvo biļetenu "Čiekurs". Meža īpašniekus informē arī ar vietējo plašsaziņas līdzekļu palīdzību.

Uzskatāmi mežā notiekošo var redzēt 35 VMD meža mācību takās. Lai meža īpašnieki varētu dalīties savā meža apsaimniekošanas pieredzē, trijos meža privātipašumos izveidotas demonstrējumu saimniecības.

Meža kaitēkļu monitorings nodrošina savlaicīgu kaitēkļu savairošanās prognozi, kā arī klimata izmaiņas ietekmes uz meža kaitēkļu izplatību (areāla maiņu) novērtēšanu. 2005.gadā veikts 7 bīstamāko meža kaitēkļu monitorings. Monitoringa ietvaros papildus uzmanība pievērsta egļu astoņzobu mizgrauzim, kas, savairojoties pēc 2005. gada janvāra vējgāzēm, apdraud pieaugušo egļu audzes. Uzmanība pievērsta arī strauji pieaugošām priežu sprīžotāja un egļu mūķenes populācijām.

VMD ir apkopojis informāciju par 2005.gadā veiktajiem meža atjaunošanas un ieaudzēšanas pasākumiem. Vērtējot meža atjaunošanas dinamiku pa gadiem, redzams, ka pēdējos trīs gados meža atjaunošanas apjomi valstī ir ievērojami lielāki nekā iepriekšējā periodā.

2005. gadā valstī kopā atjaunoti 34795 ha meža, no tiem valsts mežos – 10883 ha jeb 31%, pārējo īpašnieku mežos – 23912 ha jeb 69%. Salīdzinot ar 2004. gadu, 2005.gadā atjaunotās meža platības valstī kopā samazinājušās par 2776 ha jeb 7%: valsts mežos par 614 ha jeb 5%, pārējos mežos par 2161 ha jeb 8%, bet to nevar uzskatīt par būtisku atjaunoto platību kritumu, jo 2005. gada pavasarī daudzi meža īpašnieki un tiesiskie valdītāji vēl intensīvi strādāja pie 2005. gada 8.-9. janvāra vētras radīto postījumu likvidēšanas darbiem.

2005. gadā mākslīgi mežs atjaunots 11676 ha platībā (34%), kas ir par 296 ha jeb 3% mazāk nekā 2004. gadā. Valsts mežos mākslīgi atjaunoti 7483 ha jeb 69 %, bet pārējo īpašnieku mežos – 4192 ha jeb 18 % no kopējās atjaunotās meža platības 2005. gadā.

Meža ieaudzēšana mazvērtīgās un neizmantotās lauksaimniecības zemēs veicina šo platību racionālu izmantošanu. ES struktūrfondu finansējums šī pasākuma atbalstam sekmē meža ieaudzēšanas apjomu pieaugumu. 2005. gadā valstī lauksaimniecībā neizmantotās zemēs ieaudzēti 2058 ha mežaudzes, no tiem 416 ha reģistrēti kā plantāciju meži.

Jaunaudžu kopšanas mērķis ir veidot vēlamo koku sugu sastāvu un skaitu, lai paaugstinātu meža ražību, samazinātu meža audzēšanas cikla ilgumu un uzlabotu iegūstamo kokmateriālu preces vērtību. 2004. gadā jaunaudžu (mežaudzes vidējais augstums līdz 6 m) kopšana valstī kopā veikta 34670 ha apjomā, t.sk. valsts mežos – 28668 ha, pārējos mežos – 6002 ha.

Meža monitoringa mērķis ir meža veselības stāvokļa un vides stāvokļa uzraudzība. Meža monitoringa Latvijā tiek veikts starptautiskās programmas "ICP Forests" ietvaros, pamatojoties uz ES regulu prasībām. Pirmā līmeņa meža monitoringa ietvaros 2005. gadā tika veikts koku vainagu stāvokļa novērtējums 349 parauglaukumos, kas izvietoti visā Latvijas teritorijā. Saskaņā ar 2005. gada novērojumu rezultātiem par nebojātiem vai viegli bojātiem uzskatāmi 86,8 % skuju koku un 87,1 % lapu koku no novērtēto koku skaita. Mežaudžu veselību negatīvi ietekmē galvenokārt kaitēkļu bojājumi (2005. gadā – īpaši priežu rūsganā zāglapsene), slimības, kā arī dažādi abiotiski dabas faktori. Gaisa piesārņojuma ietekme uz meža veselības stāvokli valstī kopumā nav būtiska. 2005. gadā turpināts arī otrā līmeņa meža monitoringa, kura ietvaros vienā parauglaukumā tika veikti novērojumi 6 apakšprogrammās – koku vainagu stāvokļa novērtējums, skuju ķīmiskās analīzes, augsnes ūdeņu analīzes, nokrišņu ķīmiskās analīzes, gaisa kvalitātes mērījumi un ozona bojājumu noteikšana.

2005. gada nogalē noslēdzās projekts "Dabisko meža biotopu apsaimniekošana Latvijā". Projekta laikā, galvenokārt 2005. gadā, tika izveidotas 44 dabisko meža biotopu apsaimniekošanas demonstrācijas vietas, no kurām 17 vietās tika veikti dažādi apsaimniekošanas pasākumi, lai saglabātu dabiskajā meža biotopā esošās bioloģiskās vērtības. Balstoties uz iegūtajām zināšanām par dabisko meža biotopu apsaimniekošanu, tika izdots buklets "Bioloģisko vērtību saglabāšana dabiskajos meža biotopos" un filma "Dabiskie meža biotopi". Projekta gaitā tika veikta arī dabisko meža biotopu koncentrācijas vietu inventarizācija. Rezultātā tika noteiktas 418 dabisko meža biotopu koncentrācijas vietas ar kopējo platību nepilni 18 tūkst. ha. Veicot dabisko meža biotopu koncentrācijas vietu apsekošanu un citus darba pienākumus mežā, kopumā no 2003.gada līdz 2005. gadam valsts mežos papildus tika apzināti 3596 ha dabisko meža biotopu.

Balstoties uz Sugu un biotopu aizsardzības likumu un Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumiem, VMD meža zemēs nosaka mikroliegumus. Vienlaikus ar mikroliegumiem īpaši aizsargājamām putnu sugām tiek veidotas arī buferzonas. Pagājušā gada laikā tika izveidoti 384 jauni mikroliegumi 3662 ha platībā, no tiem 3277 ha valsts mežos un 385 ha pārējos mežos. Pēc Meža valsts reģistra datiem kopumā valstī ir izveidoti 1304 mikroliegumi 27302 ha platībā, no tiem 26364 ha valsts mežos, bet 938 ha pārējos mežos. Buferzonas izveidotas 426 mikroliegumiem 29126 ha platībā. Vislielākās mikroliegumu un buferzonu platības izveidotas medņu riestu vietās.

Meža reproduktīvā materiāla ieguves avotu atestācijas un meža reproduktīvā materiāla (MRM) ieguves un sertificēšanas mērķis ir saglabāt Latvijas meža koku sugu ģenētisko daudzveidību un uzlabot atjaunoto un ieaudzēto mežaudžu produktivitāti, vitalitāti un atjaunošanās spēju. 2005. gadā ir izsniegti 190 apliecinājumi MRM iegūšanai. Valstī 2005. gadā pavisam iegūti 370 tūkstoši meža koku mežēņu, 2380 hektolitru čiekuru, 1947 kg meža koku sēkļu. 2005. gadā sertificētas 320 MRM partijas – 2210 kg meža koku sēkļu meža atjaunošanai sākot izcirtumos un stādāmā materiāla audzēšanai, bet meža atjaunošanai un ieaudzēšanai izmantoti 47,4 miljoni sertificētu meža koku sējeņu un stādu.

2005.gada ugunsnedrošajā laikposmā valstī kopā atklāti un nodzēsti 365 meža ugunsgrēki, tai skaitā 141 ugunsgrēks valsts mežos un 224 ugunsgrēki pārējos mežos. Meža ugunsgrēku skartā platība kopā sasniedza 120,5 hektārus, tai skaitā 114,3 ha meža zemju platības. Valsts meži skaroti 59,4 ha platībā, bet pārējie meži – 61,1 ha platībā. Vidēji vienā ugunsgrēkā cietusi platība 2005. gadā bija 0,31 ha, kas ir mazākā pēdējo desmit gadu periodā.

2005.gadā turpināja pieaugt visu galveno medijamo sugu dzīvnieku skaits, līdz ar to pieauga arī nomedīšanas apjomi. Valsts meža dienests izsniedza vairāk kā 20000 mednieku sezonas karšu. Turpinās arī lielo plēsēju – vilku un lūšu – monitorings, kura ietvaros divas dienas notika vienlaicīga vilku un lūšu svaigo pēdu uzskaitē visās mežsargu apgaitās.

2005.gadā mednieku eksāmenu nokārtoja un mednieka apliecību saņēma vairāk kā 500 personas.

2005.gadā **Meža attīstības fondā** finansēti 50 projekti, no kuriem 29 zinātniskās izpētes pētījumu projekti, 21 atbalsta un attīstības programma, izglītības un attīstības projekti. Kopējais 2005. gada Meža attīstības fonda finansējums bija viens miljons latu.

2005.gadā **Medību saimniecības attīstības fondā** finansēti 13 projekti par kopējo summu 117 tūkstoši latu. Projekti tika izvērtēti un līdzekļi tika piešķirti šādiem ar Medību likumu noteiktajiem medību saimniecības attīstības fonda līdzekļu izmantošanas mērķiem:

- medijamo dzīvnieku monitorings un populāciju papildu aizsardzības pasākumi – 3 projekti;
- medijamo dzīvnieku un to populāciju zinātniskā izpēte – 1 projekts;
- līdzdalība starptautiskajās medību organizācijās – 1 projekts;
- mednieku izglītošana – 8 projekti.

BUDŽETA PROGRAMMA "ZIVJU RESURSU SABALANSĒTA IZMANTOŠANA UN BIOLOĢISKĀS DAUDZVEIDĪBAS SAGLABĀŠANA"

Apakšprogramma "Zivju resursu izmantošanas regulēšana un izpēte"

2005. gadā Zvejniecības likumā tika veikti grozījumi, lai nodrošinātu precīzāku mencu zvejas iespēju sadalījumu starp piekrastes zvejniekiem un zvejniekiem, kas zvejo Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī aiz piekrastes joslas. 2005. gadā tika pieņemti MK noteikumi "Kārtība, kādā izsniedzamas speciālās atļaujas (licences) komercdarbībai zvejniecībā", kas paredz jaunu kārtību zvejniecības komercdarbības licencēšanā. Tāpat zivju resursu saglabāšanas un zvejas regulēšanas nolūkos tika izdoti jauni MK noteikumi "Noteikumi par rūpniecisko zveju teritoriālajos ūdeņos un ekonomiskās zonas ūdeņos" un veikti grozījumi MK noteikumos "Noteikumi par ūdenstilpju un rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un zvejas tiesību izmantošanas kārtību".

Zivju zvejas regulēšana

Latvijas ekonomiskajā zonā ietilpst vairāk nekā 10% no Baltijas jūras ūdeņu kopējās platības. Savukārt upes, ezeri, ūdenskrātuves un jūras teritoriālie ūdeņi aizņem 2,4% no valsts teritorijas. Zivsaimniecības nozares darbību galvenokārt nosaka vietējie Baltijas jūras un Rīgas jūras līča zivju izejvielu resursi. Valsts zivsaimniecības pārvalde veica Latvijai pieejamo zivju resursu izmantošanas limitēšanu un zvejas regulēšanu visos Latvijas jurisdikcijas ūdeņos, nodrošinot ilgtspējīgas zvejniecības pārvaldības principu un ES šajā jomā izvirzīto prasību ievērošanu.

Latvijas nozvejas kvotu apguve 2005. gadā bija ļoti sekmīga – kopumā par 99%. Nozveja Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī pa zivju sugām bija šāda: reņģes – 22 202 tonnas; brētliņas – 64 647 tonnas; mencas – 3996 tonnas; laši – 5134 gabali; plekstes – 1713 tonnas.

Lašu zvejas iespēju zema apguves līmenis bija saistīts ar ierobežojumu šo zivju izmantošanai pārtikā dioksīna piesārņojuma dēļ, kā arī sakarā ar ES noteiktajām prasībām par dreifējošo tīklu pakāpenisku samazināšanu zvejā.

Valsts zivsaimniecības pārvaldē tika noslēgti 23 rūpnieciskās zvejas tiesību nomas līgumi un 84 to ikgadējie protokoli, kā arī 5 vienošanās protokoli ar pašvaldībām par zivju resursu pārziņāšanu. Pārskata gadā izsniegtas 63 jaunas uzņēmējdarbības licences zvejniecībā un reģistrēts 71 zivju pirmais pircējs.

Tika noformēta Latvijai pieejamo zvejas iespēju izmantošana starptautisko zvejniecības konvenciju regulētajos ūdeņos un Maurītānijas ekonomiskās zonas ūdeņos 10 zvejas kuģiem.

Zivju resursu atražošana

Zivju resursu atražošana tika īstenota valsts aģentūras "Latvijas Zivju resursu aģentūra" zivju audzētavās "Tome", "Dole", "Brasla", "Kārļi", "Ķegums", "Pelči", "Sērene". 2005. gadā audzētavas dabiskajās ūdenstilpēs izlaida 812,85 tūkst. lašu smoltu, 232,07 tūkst. taimiņu smoltu, 385,20 tūkst. zandartu mazuļu, 2,85 tūkst. līdaku mazuļu, 1544,6 tūkst. plaužu mazuļu, 5,011 tūkst. vimbu mazuļu, kā arī 15640,4 tūkst. nēģu un līdaku kāpuru. Zivju resursu atražošanas valsts programmas izpildes rezultātā pieauga iekšējo ūdeņu zivsaimnieciskās izmantošanas iespējas un efektivitāte. 2005. gadā 48 ūdenstilpēs bija organizēta licencētā maksšķeršana, kas uzlaboja publisko un citu ūdenstilpju zivju resursu apsaimniekošanas un pārvaldības iespējas un kvalitāti.

Zivju resursu izpēte un datu bāzu administrēšana

2005. gada Nacionālās zivsaimniecības datu vākšanas programmas ietvaros tika uzturēta Bioloģisko datu sistēma (BIODATA), kas tiek veidota, izmantojot interneta tehnoloģijas un daudzu gadu zinātnisko pētījumu rezultātus. Datu bāze aptver bioloģisko informāciju par visām galvenajām Baltijas jūrā Latvijas zvejnieku zvejotajām zivju sugām un tiek papildināta arī ar starptautisko hidroakustisko zivju krājumu uzskaišu datiem.

Darbības rādītāji zivju resursu pētīšanā, limitēšanā un regulēšanā tika izpildīti atbilstoši pārskata periodā paredzētajam un ievērojot valsts aģentūras "Latvijas Zivju resursu aģentūra" 2005. gada darbības plānā noteikto.

Iekšējos ūdeņos 2005. gadā 20 ūdenstilpēs veikti hidrobioloģiskie un ihtioloģiskie pētījumi, kā arī izstrādāti zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi 20 publiskajām ūdenstilpēm.

Ievērojot iepriekš minētajā nacionālajā datu vākšanas programmā paredzētās prasības, Valsts zivsaimniecības pārvaldē 2005. gadā tika uzsākta arī atsevišķu zivsaimniecības ekonomisko datu un parametru vākšana (zvejniecības un zivju produktu ražošanas ekonomiskie rādītāji, zivju cenas u.c.). No Latvijas Zivsaimniecības integrētās informācijas un kontroles sistēmas datu bāzes Eiropas Komisijai regulāri tika nosūtīta Eiropas Savienības likumdošanā paredzētā informācija par zvejas kuģu sarakstiem, zivju nozvejām, zivju pirmās pārdošanas cenām u.c.

Zivju produkcijas tirgus rādītāji

Zivju produkcijas ārējās tirdzniecības rezultatīvais rādītājs – pozitīva ārējā tirdzniecības bilance – sasniedza 149% salīdzinājumā ar pārskata periodam plānoto apjomu (2005. gada plānotais rādītājs – Ls 35,0 milj., 2005. gada faktiskā izpilde – Ls 52,3 milj.). Zvejniecības produkcijas apjoma īpatsvara rādītājs Latvijas kopējā eksporta apjomā netika izpildīts atbilstoši prognozētajam (2005. gada plānotais rādītājs – 0,68%, 2005. gada faktiskā izpilde – 0,52%), jo eksporta izaugsmes tempi zvejniecībā 2005. gadā salīdzinājumā ar 2004. gadu bija zemāki nekā Latvijas eksporta kopapjoma pieaugums. Vienlaikus jāuzsver pozitīvā tendence zvejas produktu eksportā, kas naudas izteiksmē zvejniecībā pieaudzis par 28% un kas tomēr nespēja sacensties ar visa Latvijas eksporta kopapjoma izaugsmi – 34,5%. Savukārt zivju apstrādes produkcijas eksporta apjoma īpatsvars Latvijas kopējā eksportā sasniedzis 2005. gadam plānoto rādītāju – 2,4 %.

Apakšprogramma "Zivju fonds"

Zivju fonda desmitajā darbības gadā notikušas desmit Zivju fonda padomes sēdes, kurās izskatīti 80 projektu finansējuma pieteikumi par kopējo summu Ls 441,3 tūkst. un apspriesti vairāk nekā 32 jautājumi, kas saistīti ar Zivju fonda darbību un zivsaimniecības nozares attīstību Latvijā zivju resursu atražošanas, izpētes un aizsardzības jautājumos. Zivju fonds jau no 2004.gada 1.janvāra savai darbībai izmanto valsts budžetā kārtējam gadam apakšprogrammai "Zivju fonds" piešķirtu finanšu līdzekļu dotāciju no vispārējiem ieņēmumiem. Zivju fonda padome no tās sēdēs izskatītajiem 80 projektiem atbalstīja un piešķīra finanšu līdzekļus 72 projektu realizācijai par kopējo summu Ls 353,965 tūkst.

Zivju fonda dotācijas veidošanai 2005.gadā paredzēto maksājumu ieskaitījumi valsts budžetā no dažādiem maksājumu avotiem veidoja Ls 852,283 tūkst.

BUDŽETA PROGRAMMA "LAUKSAIMNIECĪBĀ IZMANTOJAMĀS ZEMES EFEKTĪVA APSAIMNIEKOŠANA"

Latvijas teritorijai ir raksturīgs salīdzinoši liels nokrišņu daudzums, kas ievērojami pārsniedz iztvaikošanu. Šie apstākļi veicina augšņu glejošanos un pārpurvošanos. Lai novadītu lieko mitrumu, hidromelioratīvā būvniecība veikta 1,56 milj. ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes, tai skaitā 37 tūkst. ha mitruma režīmu nodrošina polderu sistēmas. Meliorācijas sistēmas Latvijā izbūvētas pirms 20–30 gadiem, un to efektīva darbība ir atkarīga no zemju efektīvas izmantošanas.

Programmai "Lauksaimniecībā izmantojamās zemes efektīva apsaimniekošana" piešķirtie budžeta līdzekļi pārsvarā ir izlietoti, lai nodrošinātu liekā ūdens novadīšanu no meliorētajām platībām – sakoptas un izremontētas valsts nozīmes ūdensnotekas 3114 km kopgarumā, nodrošināta 45 polderu sūkņu staciju darbība, kā arī veikts melioratīvās hidrometrijas darbs 83 hidrometriskajos posteņos, nodotas meliorācijas sistēmas un izgatavotas meliorācijas pases 1736 zemes īpašniekiem.

Piešķirtie valsts budžeta līdzekļi ir izlietoti efektīvi, pamatā sasniedzot 2005.gadā plānotos rezultātos rādītājus. Meliorācijas sistēmu renovācijas un rekonstrukcijas plānoto rādītāju precīzu saņemšanu ierobežo strauji pieaugošās būvniecības izmaksas.

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes transformācija

Lauku atbalsta dienests 2005. gadā izsniedzis atļaujas lauksaimniecības zemes transformācijai 6537,50 ha kopplatībā.

2. tabula **PLATĪBAS, KURĀS IZSNIEGTA ATĻAUJA TRANSFORMĒT LIZ**

Gads	Transformējamā LIZ, ha	t. sk. meliorētā platība, ha	No kopējās platības transformēta				
			meža zemēs, ha	zem ūdeņiem, ha	apbūvei, ha	zem ceļiem, ha	citās zemes lietošanas veidos, ha
2003.	4892,15	1887,42	3849,04	359,38	616,46	5,90	61,37
2004.	5180,53	2411,25	3913,58	311,49	846,69	2,37	106,40
2005.	6537,50	2619,83	4983,15	312,38	1083,04	4,05	154,88

Trīs gadu rezultāti liecina, ka vidēji 76,7% no transformējamās LIZ paredzēts transformēt meža zemēs.

Jelgavas, Saldus rajonam ir raksturīga augsta lauksaimniecības zemes izmantošanas intensitāte, bet savukārt Rīgas rajonā 87% transformācijai pieteiktās LIZ platības paredzēta apbūvei un attiecīgi Rīgas rajonam ir raksturīga arī viszemākā lauksaimniecības zemes izmantošanas intensitāte valstī.

BUDŽETA PROGRAMMA "KULTŪRAUGU UN LAUKSAIMNIECĪBAS DZĪVNIĒKU RESURSU SAGLABĀŠANA, AIZSARDZĪBA UN APRITES UZRAUDZĪBA"

Kultūraugu un lauksaimniecības dzīvnieku ģenētiskie resursi ir visas cilvēces kopējā bagātība, jo bioloģiskā un ģenētiskā daudzveidība ir svarīgs nosacījums lauksaimnieciskās ražošanas un lauku vides ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai.

Latvijā līdz šim pieņemtie likumdošanas akti ir vērsti galvenokārt uz kopējās bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un dabas aizsardzību.

2005. gadā tika izstrādāts zinātniskais projekts "Lauksaimniecības un pārtikas augu, lauksaimniecības dzīvnieku, meža un zivju ģenētisko resursu aizsardzība un ilgtspējīga izmantošana". Projekta ietvaros tika analizēta esošā situācija, pētīta ārvalstu pieredze un izstrādāta turpmākās rīcības programma visu iepriekš minēto Latvijas ģenētisko resursu grupu saglabāšanai, raksturošanai, izpētei un izmantošanai.

Par lauksaimniecības dzīvnieku ģenētiskiem resursiem Latvijā tiek uzskatītas Latvijas brūnās šķirnes govīs, Latvijas zilās šķirnes govīs, Latvijas baltās šķirnes cūkas, Latvijas tumšgalves šķirnes aitas, Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgi un Latvijas vietējās šķirnes kazas.

2005. gadā turpinās darbs pie ciltsdarbu programmu realizācijas, kuru veic šķirnes dzīvnieku

audzētāju organizācijas sadarbībā ar valsts aģentūru "Lauksaimniecības datu centrs", mākslīgās apsēkšanas stacijām un dzīvnieku īpašniekiem.

2005. gadā ir izveidota un ieviesta ģenētisko resursu saglabāšanas reģistra programma, kas palīdz labāk organizēt saglabāšanas darbu šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijām, kā arī atvieglo administrēšanas procedūru, saņemot Lauku attīstības plāna ietvaros atbalsta maksājumu par lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu dzīvniekiem. Izveidotais reģistrs atrodas valsts aģentūrā "Lauksaimniecības datu centrs".

Latvijas kultūraugu ģenētiskie resursi ir Latvijā izveidotās šķirnes, Latvijā izveidoti, izdalīti hibrīdi, linijas, kloni un elites hibrīdi ar vērtīgām kvantitatīvām vai kvalitatīvām īpašībām, vietējās tautas selekcijas šķirnes (t.sk. Latvijā ilgstoši – vairāk nekā 100 gadus – audzētas neskaidras izcelsmes šķirnes), šķirnes – populācijas, no citu valstu gēnu bankām vai kolekcijām repatriētās Latvijas izcelsmes šķirnes, Latvijas teritorijā zinātniskajās ekspedīcijās savākti kultūraugu ģenētiskie paraugi.

Šodien Latvijā kultūraugu ģenētiskie resursi tiek uzglabāti *ex situ* – gēnu bankā, *in vitro* un lauka kolekcijās.

Laukaugiem kopā tiek saglabātas 57 laukaugu un zālaugu ģenētisko resursu sugas.

Augļaugu un ogulāju ģenētiskajiem resursiem tiek saglabāti 21 sugas 459 ģenētisko resursu paraugi.

Dārzeņu ģenētiskajiem resursiem tiek saglabāti 13 sugu 53 ģenētisko resursu paraugi.

2005.gadā pirmo reizi atbalsts tika piešķirts aromātisko un ārstniecības augu ģenētisko resursu saglabāšanai (13 sugu 100 ģenētisko resursu paraugi).

Kultūraugu ģenētisko resursu kolekcijas tiek uzturētas no valsts atbalsta lauksaimniecībai (subsīdiju programma). Principus, apjomus un izcenojumus kolekciju saglabāšanai izstrādā Nacionālā augu šķirņu padome.

Kultūraugu ģenētisko resursu jomā notiek sadarbība ar Starptautisko augu ģenētisko resursu institūtu (IPGRI), Eiropas augu ģenētisko resursu tīkla sadarbības programmu (ECP/GR) un lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu un kultūraugu jomā – ar Ziemeļu gēnu banku (NGB) un FAO Pārtikas un lauksaimniecības ģenētisko resursu komisiju.

2.1.4. DARBĪBAS VIRZIENS "POLITIKAS PLĀNOŠANA"

Atbilstoši Ministru kabinetā akceptētajai ZM darbības stratēģijai 2003.-2005. gadam viens no četriem ministrijas darbības virzieniem izvirzītā virsmērķa sasniegšanai ir efektīvas politikas plānošanas un īstenošanas nodrošināšana Zemkopības ministrijas kompetencē esošajās politikas jomās. Darbības virziena īstenošanai izveidota valsts budžeta programma "Politikas plānošana, tās īstenošanas instrumentu izstrādāšana, uzraudzība un atbalsta pasākumi". 2005. gadā politikas plānošanas virziena īstenošanai budžetā tika paredzēti Ls 3,9 milj., kas veido 1,4 % no ZM kopējiem budžeta izdevumiem.

ZM darbībai 2005.gadā bija raksturīgs pieaugošs atbildības un funkciju apjoms, ko noteica gan Latvijas dalība ES, gan Pasaules Tirdzniecības organizācijā (PTO) un citās starptautiskās organizācijās, gan pieaugošā sabiedrības interese par līdzsvarotu valsts attīstību, pārtikas drošību un resursu apsaimniekošanas ilgtspējību.

Politikas dokumenti, kuros atspoguļotas būtiskākās ZM darbības prioritātes 2005.gadā un to ieviešanas ietekme katrā no ZM kompetencē esošajām nozarēm, raksturoti pie attiecīgā ZM darbības stratēģijas virziena.

ZM aktīvi nodrošināja pārstāvniecību ES lēmumu pieņemšanas institūcijās lauku attīstības, lauksaimniecības, zivsaimniecības, meža, veterinārijas un pārtikas drošības jomā. Darba intensitāti šajā jomā raksturo tas, ka uz lauksaimniecību attiecas 50 % Eiropas likumdošanas. 2005.gadā ministrijas pārstāvji kopumā piedalījušies 683 Eiropas Komisijas, ES Ministru Padomes komitejās un darba grupās, kā arī Īpašās lauksaimniecības komitejas sanāksmēs, ES Lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru padomēs. Sekmīga ekspertu darbība ES lēmumu izstrādes un pieņemšanas struktūrās ļauj ietekmēt ES lēmumus jau to tapšanas procesā, rada iespēju sagatavot kvalitatīvas nacionālās pozīcijas un pārstāvēt Latvijas lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības sektora intereses ES.

Pamatojoties uz MK deleģējumu, Zemkopības ministrija pārstāv Latvijas Republiku ar ministrijas kompetences nozarēm saistītajās 15 starptautiskajās organizācijās, piedaloties lēmumu pieņemšanas procesā un veicot organizāciju noteikto līdzdalības naudu maksājumus. Finansējums iemaksām starptautiskajās organizācijās 2005.gadā tika nodrošināts Ls 184,5 tūkst. apmērā. Saskaņā ar Valdības deklarācijas rīcības plānā minēto, 2005.gadā tika veikti šādi pasākumi politikas plānošanas efektivitātes paaugstināšanai:

- 1) veikti ZM 2003.-2005.gada darbības stratēģijas ieviešanas un uzraudzības pasākumi, kā arī izstrādāti galvenie pasākumi 2006.gadam;
- 2) MK tika iesniegts pārskats par politikas plānošanas pamatnostādņu par "Par lauksaimniecības attīstību Latvijas laukos 2003 – 2006" īstenošanas gaitu un sasniegtajiem rezultātiem;
- 3) izstrādāts Meža un saistīto nozaru pamatnostādņu projekts, kas paredz, ka ikgadējie informatīvie ziņojumi par Meža un saistīto nozaru nacionālās programmas īstenošanu tiks izvērtēti Meža un saistīto nozaru nacionālās programmas koordinācijas padomē un noteiktā kārtībā iesniegti Ministru kabinetā;
- 4) pamatojoties uz Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūta (LVAEI) veikto pētījumu "Eiropas Savienības Kopējās lauksaimniecības politikas 2003. gada reformas ieviešanas Latvijas scenāriji un to ieviešanas novērtējums", tika izstrādāts zinātnisks pamatojums KLP reformas ieviešanas scenārija izvēlei Latvijā;
- 5) pagājušajā gadā veikti sagatavošanās pasākumi lauksaimniecības un lauku atbalsta politikas ietekmes detalizētai novērtēšanai, uzsākot valsts iepirkuma procedūras ES un valsts atbalsta maksājumu ietekmes izvērtējumam un Vienotā programmdokumenta lauksaimniecības daļas un lauku attīstības plāna pasākumu ietekmes novērtēšanai;
- 6) lai veicinātu viedokļu apmaiņu par ES KLP ieviešanas gaitu, 2005.gada 20. – 21.maijā Valmierā notika starptautiska konference "Eiropas Savienības Kopējās lauksaimniecības politikas ieviešana jaunajās dalībvalstīs", kurā piedalījās Eiropas Komisijas pārstāvji, Baltijas valstu lauksaimniecības ministri un vairāk kā 15 ES dalībvalstu pārstāvji;

- 7) politikas plānošanas uzlabošanai pārtikas aprites jautājumos 2005.gadā tika uzsākta ZM un Veselības ministrijas kompetencē esošo funkciju optimizācija. Ar 2006. gada 1. janvāri ZM no Veselības ministrijas pārņēma funkcijas, kas saistītas ar pārtikas apriti reglamentējošo normatīvo aktu izstrādi. Līdz ar to tika precizēta ZM administratīvā struktūra, kā arī veikti pasākumi, lai nodrošinātu nacionālo interešu pārstāvniecību ES institūcijās. Pārņemot minētās funkcijas no Veselības ministrijas, būtiski pieaug ar pārtikas drošību saistīto Eiropas Komisijas un ES Padomes darba grupu un komiteju skaits (58), kurās ir jānodrošina Latvijas kā dalībvalsts viedokļa pārstāvniecība.

BUDŽETA PROGRAMMA "POLITIKAS PLĀNOŠANA, TĀS ĪSTENOŠANAS INSTRUMENTU IZSTRĀDĀŠANA, UZRAUDZĪBA UN ATBALSTA PASĀKUMI"

Budžeta programmai noteikto rezultātīvo rādītāju izpildi realizēja ZM darbinieki, nodrošinot tiesību aktu projektu izstrādi, saskaņošanu ar nevalstiskajām organizācijām un aktīvi pārstāvējot Latvijas intereses starptautiskajās organizācijās un ES lēmumu pieņemšanas institūcijās.

2005.gadā ministrijas amatpersonas piedalījās 207 ES Ministru Padomes komitejās un darba grupās, 24 Īpašās lauksaimniecības komitejas sēdēs, kā arī 452 Eiropas Komisijas komitejās un darba grupās par lauksaimniecības kopējo tirgus organizāciju, veterinārijas, pārtikas drošības, augu veselības un zivsaimniecības jautājumiem. Bez tam Latvijas interešu pārstāvēšana tika nodrošināta 27 Eiropas Savienības Lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru padomes sēdēs un 8 Pasaules Tirdzniecības organizācijas lauksaimniecības politikas reformu sarunu raunda sesijās.

2005. gadā kopā sagatavoti un iesniegti izskatīšanai Ministru kabinetā 197 tiesību aktu projekti – MK noteikumu un rīkojumu projekti, kas par 33 pārsniedz gadam plānoto tiesību aktu projektu skaitu. Savukārt gada laikā sagatavoto ministrijas kompetencē esošo pozīciju un instrukciju skaits par ES lēmumu pieņemšanas institūcijās izskatāmajiem jautājumiem 2,4 reizes pārsniedz ieplānoto. Kopā 2005. gadā tika izstrādātas 315 pozīcijas un instrukcijas.

Ministrija ir izvērtējusi un sniegusi atzinumus 390 citu institūciju izstrādātajiem tiesību aktu projektiem un 363 atbildes uz juridisko un fizisko personu rakstiskiem iesniegumiem.

2005. gada laikā kopumā noorganizēti 162 sabiedrības informēšanas pasākumi par ministrijas kompetencē esošo nozaru aktualitātēm. Gada laikā notikušas 24 sanāksmes starp lauksaimniecības, zivsaimniecības un meža nozares interešu grupām (asociācijas, sadarbības padomes, konsultatīvās padomes).

Ar 2005. gada 1. jūliju izveidota jauna ZM interneta mājas lapa.

2.2. ĪSTENOTĀS JAUNĀS POLITIKAS INICIATIVAS

Zemkopības ministrija atbilstoši likumam par valsts budžetu 2005. gadā realizēja tabulā parādītās jaunās politikas iniciatīvas (prioritātes).

3. tabula 2005. GADA PRIORITĀRIE PASĀKUMI UN TO FINANSĒJUMA APJOMS NO VALSTS PAMATBUDŽETA		
Programmas/apakšprogrammas nosaukums	Prioritārie pasākumi	Summa, Ls
Drošas, nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas aprīte	VIP AG12 "Dzīvnieku izcelsmes pārtikas valsts uzraudzības un kontroles sistēmas izveidošana un ieviešana atbilstoši Eiropas Savienības prasībām"	200 000
Drošas, nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas aprīte	Darba samaksas nodrošināšana VVMDC darbiniekiem	231 954
Drošas, nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas aprīte	Trakumsērgas apkarošanas un monitoringa programma	320 127
Drošas, nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas aprīte	Skrēpi monitoringa programma genotipizācijas veikšanai	3 629
Drošas, nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas aprīte	Govju enzootiskās leikozes profilakse un apkarošana	649 555
Valsts un Eiropas Savienības atbalsta administrēšana	VIP AG13 "Lauksaimniecības administrēšanas kontroles izveide un attīstība atbilstoši ES prasībām"	278 180
Valsts un Eiropas Savienības atbalsta administrēšana	Integrētās administrēšanas un kontroles sistēmas uzturēšana	100 000
Zivju resursu izmantošanas regulēšana un izpēte	Valsts aģentūras "Latvijas Zivju resursu aģentūra" izveidošana	100 000
Zivju resursu izmantošanas regulēšana un izpēte	Nacionālās zivsaimniecības datu vākšanas programmas īstenošana	134 300
Lauksaimniecībā izmantojamās zemes efektīva apsaimniekošana	Investīcijas "ES LIFE Nature" programmas projekta "Lubānas mitrāja kompleksa vides apsaimniekošana, Latvija" sastāvdaļai "Lubānas ezera Aiviekstes hidromezgla rekonstrukcija"	111 520
Politikas plānošana, tās īstenošanas instrumentu izstrādāšana, uzraudzība un atbalsta pasākumi	Administratīvās kapacitātes nodrošināšanai saistībā ar ES līdzfinansēto projektu administratīvo, tehnisko, finanšu vadību un kontroli	288 615
Kopā		2 417 880

2005.gadā saskaņā ar Ministru kabineta lēmumu realizētie prioritārie pasākumi 2,417 milj. latu apmērā:

- 200,0 tūkst. latu – finansējums valsts investīciju programmai AG12 "Dzīvnieku izcelsmes pārtikas valsts uzraudzības un kontroles sistēmas izveidošana un ieviešana atbilstoši Eiropas Savienības prasībām". Finansējums tika izlietots PVD iestāžu ēku rekonstrukcijai;

- 232,0 tūkst. latu – papildu finansējums administratīvās kapacitātes nodrošināšanai Valsts veterinārmedicīnas diagnostikas centram (VVMDC), jo saskaņā ar ES lēmumiem un direktīvām Latvijai bija jāveic laboratoriskie izmeklējumi un citas funkcijas, kuras bija jaunas gan VVMDC, gan Latvijai kopumā. Izdevumi tika izlietoti PVD darbinieku atalgojuma palielināšanai;
- 973,3 tūkst. latu – papildu finansējums dzīvnieku lipīgo slimību profilakses un apkarošanas pasākumiem, tai skaitā govju enzootiskās leikozes profilaksei un apkarošanai 649,6 tūkst. latu; *Skrēpi* monitoringa programma genotipizācijas veikšanai – 3,6 tūkst. latu; trakumsērgas apkarošanas un monitoringa programmas īstenošanai – 320,1 tūkst. latu;
- 278,2 tūkst. latu – finansējums tika izlietots valsts investīciju projektam AG 13 "Lauksaimniecības administrēšanas un kontroles sistēmas izveide un attīstība atbilstoši ES prasībām", lai nodrošinātu vienotā saimniecības maksājuma pielāgošanu Integrētās administrēšanas un kontroles sistēmai;
- 100,0 tūkst. latu – finansējums tika izlietots Integrētās administrēšanas un kontroles sistēmas uzturēšanai (tiešo maksājumu (platībmaksājumu) un Lauku attīstības plāna pasākumu administrēšanai);
- 234,3 tūkst. latu – papildus piešķirtais finansējums tika izlietots Latvijas Zivju resursu aģentūras darbības nodrošināšanai un Nacionālās zivsaimniecības datu vākšanas programmas īstenošanai. Izdevumi tika paredzēti kuģu nomai zivju krājumu starptautisko uzskaišu veikšanai un datu ievākšanai Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī, Latvijas Zivsaimniecības analīzes datu bāzes izveidošanai EK regulas Nr. 1639/2001 prasībām atbilstošas informācijas nodrošināšanai, papildus datorprogrammatūras iegādei zinātniskās uzskaites datu datorapstrādes nodrošināšanai, ārvalstu komandējumiem datu vākšanas starptautiskajai koordinēšanai, zivsaimniecības produktu cenu ziņošanai Eiropas Komisijai saskaņā ar EK regulās noteikto;
- 111,5 tūkst. latu – finansējums tika izlietots valsts investīciju projektam "ES LIFE Nature" programmas projekta "Lubānas mitrāja kompleksa vides apsaimniekošana, Latvija" sastāvdaļai "Lubānas ezera Aiviekstes hidromezgla rekonstrukcija";
- 286,5 tūkst. latu – finansējums tika piešķirts, lai paaugstinātu administratīvo kapacitāti Zemkopības ministrijā. Tika nodrošināta kvalitatīva Latvijas nacionālo pozīciju izstrāde, iespēja izsekot ES tiesību aktu projektu virzībai un attīstībai, nodrošināta aktīva ministrijas darbinieku līdzdalība ES Padomes darba grupās, kas nodrošina efektīvu Latvijas nacionālo interešu pārstāvību. Savlaicīga Latvijas normatīvo aktu saskaņošana ar ES normatīvajiem aktiem. Tika izveidotas papildus 15 jaunas štata vietas.

2.3. IESTĀDES VADĪBAS UN DARBĪBAS UZLABOŠANAS SISTĒMAS

IEKŠĒJĀ KONTROLE

Iekšējā kontrole, ņemot vērā veiktajos iekšējos auditos konstatētos faktus un izdarītos secinājumus, ministrijā pastāv, un, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, kļuvusi efektīvāka un joprojām atrodas nepārtrauktā pilnveidošanas procesā.

Ministru kabineta noteikumu "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas izveidošanas pamatprasībām" izpratnē par iekšējās kontroles izveidi ministrijā atbild struktūrvienību vadītāji un valsts sekretāra vietnieki. Saskaņā ar ZM Pretkorupcijas pasākumu organizatorisko plānu struktūrvienību vadītāji regulāri sniedz pārskatus par paveikto iekšējās kontroles sistēmas (IKS) pilnveidošanā, savukārt Iekšējā audita departaments vadībai sniedz apkopotu informāciju un savu atzinumu par IKS ministrijā.

IEKŠĒJAIS AUDITS

Ar zemkopības ministra rīkojumu "Par iekšējā audita sistēmu" ir izveidota iekšējā audita sistēma – ir noteikts pilnvarojums Iekšējā audita departamentam veikt auditus ministrijā un padotības iestādēs, kurās ministrs nav pilnvarojis izveidot iekšējo auditu, kā arī noteiktas padotības iestādes, kurās darbojas patstāvīgas iekšējā audita struktūrvienības. ZM Iekšējā audita departamentam ir noteikts arī pilnvarojums ar atsevišķu valsts sekretāra rīkojumu veikt auditus padotības iestādēs, kurās nav iekšējā audita, un kapitālsabiedrībās, kurās ministrija ir valsts kapitāla daļas turētāja. 2005.gadā SIGMA (ES finansēts atbalsts vadības un pārvaldības uzlabošanai) ekspertu pārbaudēs par Latvijas valsts pārvaldes iekšējā audita attīstību un darbības atbilstību starptautiskajiem audita standartiem Zemkopības ministrijas iekšējais audits tika novērtēts kā atbilstošs lielākajai daļai iekšējā audita profesionālās prakses standartu.

Iekšējā audita departamenta auditori 2005.gada laikā ir izanalizējuši, novērtējuši un pārbaudījuši iekšējās kontroles sistēmas, veicot 19 sistēmu auditus, no kuriem 6 ir finanšu, 1 – atbilstības, 6 – darbības un 3 – izpildes auditi, un veicot 4 neplānotas pārbaudes pēc atsevišķiem vadības rīkojumiem. Par iekšējo auditu rezultātiem ir iesniegti ziņojumi valsts sekretāram un apstiprināti ieteikumu ieviešanas grafiki.

BŪTISKĀKIE 2005.GADA AUDITOS KONSTATĒTIE FAKTI UN IETEIKUMI

- Ministrijā nav izstrādāta informācijas sistēmu drošības politika un darbības nepārtrauktības pārvaldības plāns, kas var radīt risku nepietiekamai informācijas sistēmu aizsardzībai.
- Pirmo reizi tika veikti politikas izstrādes sistēmu auditi lauksaimniecības un lauku attīstības, meliorācijas jomās. Šo auditu ieteikumu rezultātā tiek pievērsta lielāka nozīme politikas plānošanas, analīzes un dokumentu savstarpējās saistes jautājumiem, kā arī ir veikti pasākumi darba grupu, kas izstrādā tiesību aktus, darba efektivitātes un rezultativitātes uzlabošanā.
- Izmēģinājuma auditā par vienu no ZM Darbības stratēģijas 2003.–2005.gadam izrietošo budžeta programmu (tās īstenošanas un uzraudzības procesu) iekšējā audita secinājumu un

ieteikumu rezultātā tiek uzlabota auditētās budžeta programmas vadītāja iedibinātā kontroles sistēma programmas vadības un uzraudzības nodrošināšanai – politikas rādītāju plānošanas, analīzes, aktualizēšanas un darbības rādītāju īstenošanas kontroles jomā.

RISKU PĀRVALDĪBA

Nolūkā stiprināt iekšējās kontroles vidi ministrijā 2005.gadā, piedaloties ZM Iekšējā audita departamentam, tika īstenots projekts "Riska vadības sistēmas ieviešana 2 ministrijas pamatstruktūrvienībās – Lauku attīstības departamentā un Eiropas Savienības un valsts atbalsta departamentā". Projekta izpildītājs bija ministrijas rīkotā konkursa uzvarētājs – starptautiskā auditorfirma "Ernst Young". Risku vadības sistēmas ieviešanas procesu paredzēts turpināt 2006. gadā, to ieviešot citās ZM struktūrvienībās.

IESPĒJAMĀS KORUPCIJAS NOVĒRŠANA

Saskaņā ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja norādījumiem 2005.gadā divas reizes sniegti pārskati par laika periodos no 2004.gada novembra līdz 2005.gada aprīlim un no 2005.gada aprīļa līdz 2005.gada novembrim paveikto saskaņā ar Korupcijas novēršanas valsts programmā paredzēto uzdevumu izpildi. Pārskatos tika ietverta informācija par sasniegtajiem rezultātiem – izstrādātiem iekšējiem normatīviem aktiem, informatīviem materiāliem un veiktiem pasākumiem saskaņā ar ZM apstiprināto Pretkorupcijas pasākumu organizatorisko plānu. Kopumā plānā noteiktie pasākumi un uzdevumi ir pilnībā vai daļēji izpildīti – ir izstrādāts un ar ZM rīkojumu apstiprināts ētikas kodekss un Ētikas komisija, ir izstrādāts Personāla atlases kārtības projekts, ir izstrādāta kārtība par ierēdņu un darbinieku darbības un tās rezultātu novērtēšanu, ir uzlabota ministrijas mājas lapa, kurā ir pieejama informācija arī par pretkorupcijas pasākumu plānu un tā izpildes gaitu.

KVALITĀTES VADĪBA

Ministrijā nav izveidota kvalitātes vadības sistēma, bet nākotnē tajos departamentos, kas neizstrādā politiku (iekšējā audita, budžeta un finanšu, administratīvais) kvalitātes vadības sistēmu plānots ieviest.

3. ZEMKOPĪBAS MINISTRIJAS BUDŽETS UN TĀ IZLIETOJUMS

3.1. VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMS

4. tabula VALSTS PAMATBUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMS (latos)

Nr. p.k.		2004.gadā (faktiskā izpilde)	2005.gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Ieņēmumi (kopā):	161089141	291763441	283057861
1.1.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	132700437	256777341	256777341
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	8282749	10862117	9618143
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	20105955	24123983	16662377
2.	Izdevumi (kopā):	161120082	291884273	282298347
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā):	156155563	284769366	275376822
2.1.1.	atalgojumi	21573746	22603795	22472475
2.1.2.	komandējumi	836280	936176	916217
2.1.3.	subsīdijas un dotācijas	112967810	229365513	222165774
2.1.4.	pārējie uzturēšanas izdevumi	20777727	31863882	29822356
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem (kopā):	4964519	7114907	6921525
2.2.1.	kapitālās iegādes	2737763	3481017	3331235
2.2.2.	kapitālais remonts	446265	2100128	2100066
2.2.3.	investīcijas	1780091	1532384	1488846
2.2.4.	zemes iegāde		1378	1378
3.	Nodarbinātība:			
3.1.	faktiskais nodarbināto skaits	8066	x	6391
3.2.	vidējais atalgojums mēnesī	223	x	293

5. tabula MAKSAS PAKALPOJUMI UN CITI PAŠU IEŅĒMUMI (latos)

Nr.p.k	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	Faktiskie ieņēmumi
1.	Ieņēmumi par valūtu maiņas kursiem	158628
2.	Mācību maksa	1615863
3.	Ieņēmumi par pārējiem kancelejas pakalpojumiem	236979
4.	Ieņēmumi par nomu	475713
5.	Ieņēmumi par viesnīcu pakalpojumiem	189236
6.	Ieņēmumi no kustamā īpašuma izmantošanas	2791
7.	Pārējie ieņēmumi par nomu un īri	14565
8.	Ieņēmumi par biļešu realizāciju	1070
9.	Ieņēmumi par komunālajiem pakalpojumiem	13856
10.	Pārējie ieņēmumi	18122
11.	Ieņēmumi no palīgražošanas	6252
12.	Pārējie ieņēmumi	5022032
13.	Maksa par valsts uzraudzību un kontroli (Pārtikas un veterinārā dienesta maksas pakalpojumu ieņēmumi)	1863036
Kopā		9 618 143

6. tabula IEMAKSAS STARPTAUTISKAJĀS ORGANIZĀCIJĀS (latos)

Nr. p.k.	Organizācijas nosaukums	Iepriekšējā gadā	Pārskata gadā
1	Graudu zinātnes un tehnikas organizācija (ICC)	0	4043
2	Starptautiskā sēkļu kontroles asociācija (ISTA)	2862	3105
3	Eiropas un Vidusjūras augu aizsardzības organizācija (EPPO)	7877	17056
4	Starptautiskais Epizootijas birojs (OIE)	17308	9431
5	Pārtikas un lauksaimniecības organizācija (FAO)	41705	84799
6	Baltijas jūras zvejniecības komisija (IBSFC)	20473	0
7	Starptautiskā cukura organizācija (ISO)	2955	0
8	Ziemeļrietumu Atlantijas Zvejniecības organizācija (NAFO)	11058	0
9	Starptautiskā Jūras pētniecības padome (ICES)	32828	35740
10	Organizācija ekonomiskai sadarbībai (OECD)	1675	1788
11	Starptautiskā organizācija zvejniecības attīstībai Austrumu un centrālajā Eiropā (EUROFISH)	14588	14618
12	Dzīvnieku audzēšanas Eiropas asociācija (EAAP)	2015	2126
13	Starptautiskais augu ģenētisko resursu institūts (IPGRI)	1527	1652
14	Starptautiskā apvienība jaunu augu veidu aizsardzībai (UPOV)	4645	9730
15	Mednieku asociācija (CIC)	236	0
16	Mednieku asociācija (FACE)	1758	0
17	ISHS Starptautiskā dārzkopības asociācija	0	422
Kopā		163510	184510

7. tabula AKTĪVI UN PASĪVI (KOPSAVILKUMA BILANCE) (latos)

Nr. p.k.		2005.gada sākumā	2005.gada beigās
1.	Aktīvi:	186953372	920745948
	1.1. ilgtermiņa ieguldījumi	151803504	899255055
	1.2. apgrozāmie līdzekļi	35149868	21490893
2.	Pasīvi:	186953372	920745948
	2.1. pašu kapitāls	159897369	911254063
	2.2. kreditori	27056003	9491885

3.2. VALSTS BUDŽETA LIDZEKĻU IZLIETOJUMS VALSTS INVESTĪJU PROJEKTU ISTENOŠANAI, PHARE PROGRAMMAS PROJEKTIEM UN VALSTS ATBALSTS PĒTĪJUMIEM

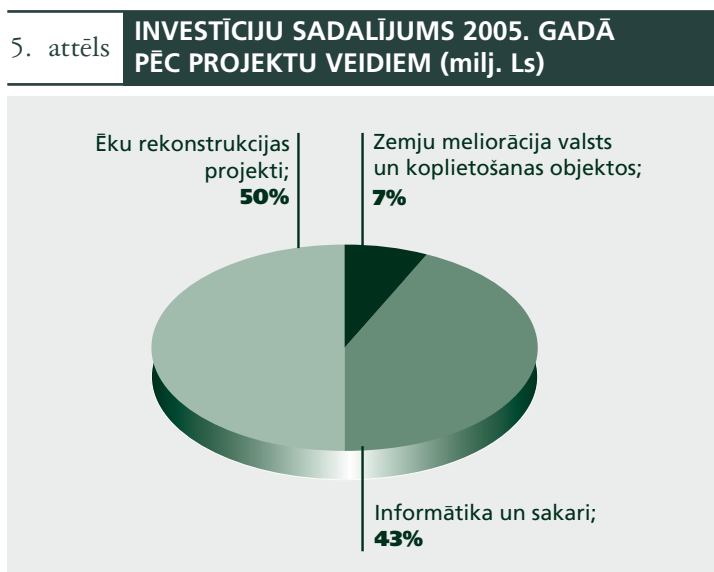
3.2.1. FINANSĒJUMS VALSTS INVESTĪJU PROGRAMMAS PROJEKTIEM

2005. gadā Valsts investīciju programmas (VIP) ietvaros ZM paredzētais kopējais finansējuma apjoms bija Ls 1,532 milj., tai skaitā Ls 1,184 milj. pamatbudžeta dotācija no vispārējiem ieņēmumiem, Ls 0,348 milj. ārvalstu finanšu palīdzība.

Zemkopības ministrijai piešķirtie valsts budžeta līdzekļi VIP projektu realizācijai 2005.gadā tika

apgūti 97 % apmērā. Lauku atbalsta dienestam VIP ietvaros noslēgtā iepirkuma konkursa rezultātā par informācijas sistēmas izstrādi, testēšanu un ieviešanu paredzētie finanšu resursi tika izlietoti par Ls 0,044 milj. (3%) mazākā apmērā nekā sākotnēji tika plānots.

Pēc projektu veidiem investīciju projekti tiek iedalīti atbilstoši 5.attēlā parādītajam.

Zemkopības ministrijai VIP ietvaros līdz šim piešķirtais finansējums nenodrošina reālo vajadzību pēc investīcijām sekmīgai nozaru politikas īstenošanai, tāpēc ir iespējams realizēt tikai ierobežotu skaitu projektu. Lai nodrošinātu Eiropas Savienības finansējuma pieejamību ES normatīvajos aktos noteikto prasību ieviešanā, Zemkopības ministrija lielāko daļu valsts investīciju 2005.gadā novirzīja tieši ES līdzfinansētajiem projektiem, līdz ar to ne-realizējot tos projektus, kuriem netika piesaistīts ES finansējums.

8. tabula **ZEMKOPĪBAS MINISTRIJAS VIP PROJEKTI 2005. GADĀ (Ls)**

VIP projekta kods	Projekta nosaukums	Investīcijas (izņemot ārvalstu finanšu palīdzību)	PHARE	Kopā
KOPĀ		1 184 038	348 346	1 532 384
Ēku rekonstrukcijas projekti				
AG 12	Dzīvnieku izcelsmes pārtikas valsts uzraudzības un kontroles sistēmas izveidošana un ieviešana atbilstoši ES prasībām. Realizētājs – Pārtikas un veterinārais dienests	529 700	28 581	558 281
AG 05-65	Valsts augu aizsardzības dienesta ēku kompleksa rekonstrukcija un būvniecība Lielvārdes ielā 36/38, Rīgā. Realizētājs – Valsts augu aizsardzības dienests	26 480	0	26 480
AG 09-02	Zemkopības ministrijas valdījumā esošā valsts nekustamā īpašuma administratīvās ēkas "Augstceltne" Rīgā, Republikas laukumā 2 renovācijas darbi Realizētājs – Zemkopības ministrija	170 000	0	170 000

Informātika un sakari				
AG 13	Lauksaimniecības administrēšanas un kontroles sistēmas izveide un attīstība atbilstoši ES prasībām. Realizētājs – Lauku atbalsta dienests	346 338	319 765	666 103
Zemju meliorācija valsts un koplietošanas objektos				
	Lubānas ezera Aiviekstes hidromezgla rekonstrukcija – "ES LIFE Nature" programmas projekts "Lubānas mitrāja kompleksa vides apsaimniekošana" "Realizētājs – Lauku atbalsta dienests	111 520	0	111 520

3.2.2. PHARE PROGRAMMAS IETVAROS ĪSTENOTIE PROJEKTI

PHARE programmas ietvaros 2005.gadā Zemkopības ministrija īstenojusi šādus projektus:

1. Nr. 2003/004-979-04-04 "Trakumsērgas izskaušana Latvijas savvaļas dzīvniekiem" (saņēmējs – Pārtikas un veterinārais dienests). PHARE finansējums 803 098 EUR/ Latvijas līdzfinansējums 261 807 EUR.

Mērķis: trakumsērgas gadījumu samazināšana līdz minimumam starp savvaļas dzīvniekiem, realizējot efektīvu vakcinācijas programmu atbilstoši ES ieteikumiem un pilnveidojot kontrolē iesaistītā personāla kompetences.

Sadarbības līguma uzdevumi ir sasniegti:

- apmācīti ārsti, veterinārie inspektori un meža dienesta darbinieki par vakcīnu lietošanu un glabāšanu;
- izstrādāta jauna dzīvnieku vakcinācijas stratēģija.

Projektā ir trīs vakcīnu un reaģentu iepirkumu līgumi: vienā līgumā piegādes pabeigtas, bet pārējos divos piegādes turpinās.

2. Nr. 2003/004-979-03-01 "Lauksaimniecības produktu tirgus administrēšanas sistēmas izveide" (saņēmējs – Lauku atbalsta dienests un Valsts ieņēmumu dienests). PHARE finansējums 1 723 031 EUR/ Latvijas līdzfinansējums 435 098 EUR.

Mērķis: izveidot ES Kopējās lauksaimniecības politikai (KLP) atbilstošu lauksaimniecības produktu un nepārtikas preču tirdzniecības mehānismu. Sadarbības līguma ietvaros sasniegtie rezultāti (no 03.11.2004. līdz 02.04.2006.):

- izveidots tirdzniecības mehānismu un intervences pasākumu administrēšanas modelis atbilstoši ES prasībām;
- izstrādāti un ieviesti priekšlikumi sistēmas darbības nodrošināšanai;
- izstrādāti priekšlikumi projekta laikā identificēto problēmu novēršanai saistībā ar fizisko kontroļu un pārbaūžu veikšanu;
- izstrādāta nepieciešamā dokumentācija elektroniskās administrēšanas sistēmas ieviešanai.

Vēl projekta ietvaros ir noslēgti 2 piegādes līgumi par programmnodrošinājuma un datortehnikas

iegādi un 2 pakalpojuma līgumi par lauksaimniecības produktu tirgus administrēšanas informācijas sistēmas izstrādi un datu apmaiņas sistēmas izstrādi starp VID un LAD.

3. Nr. 2003/004-979-03-01 "Zemes bloku sistēmas darbības nodrošināšana" (saņēmējs – LAD un Valsts zemes dienests). PHARE finansējums 560 385 EUR/ Latvijas līdzfinansējums 185 195 EUR.

Mērķis: izgatavot Latvijas teritorijas aerofotogrāfijas un aktualizēt zemes grāmatas grafisko daļu, lai izvairītos no nepareiziem un divkāršiem platībmaksājumiem, uzlabotu zemes ierīcības sistēmas kvalitāti un integrētās administratīvās kontroles sistēmas (IAKS) darbību.

Projekta 3 piegāžu līgumu ietvaros (no 08.09.2004. līdz 2005.gada septembrim) veikta aerofotografēšana, ortofoto izgatavošana un ģeogrāfiskās pozicionēšanas sistēmas GPS iekārtu piegāde. Šajā laikā saskaņā ar vienu noslēgto pakalpojuma līgumu tika apmācīti LAD un VZD darbinieki strādāt ar jaunajām iekārtām.

Projekta ietvaros 2005. gada 30. novembrī tika noslēgti 4 jauni līgumi: 2 piegādes līgumi par lāzerskenēšanas sistēmas LIDAR datu un satelītfotogrāfiju piegādi un 2 pakalpojuma līgumi par digitālo aerofotografēšanu un aerotriangulācijas programmatūras atjaunošanu.

4. Nr. LV/2003/IB/AG-02TL "Bioloģiskās lauksaimniecības uzraudzības un sertifikācijas sistēmas stiprināšana" (saņēmējs – Zemkopības ministrija). PHARE finansējums 67 199 EUR/ Latvijas līdzfinansējums 7 000 EUR.

Mērķis: administratīvās kapacitātes stiprināšana bioloģiskās lauksaimniecības jomā saskaņā ar ES likumdošanu.

Sasniegtie rezultāti (no 09.05.2005.–25.11.2005.):

- saņemti priekšlikumi sertifikācijas un uzraudzības sistēmas pilnveidošanai;
- veiktas speciālistu mācības uzņēmumos un saimniecībās, kā arī partnervalstī Itālijā;
- saņemti priekšlikumi vadlīniju, rokasgrāmatu un citu sertifikācijas institūciju darba dokumentu izstrādei.

5. Nr. LV/2003/IB/01-TL "Augu aizsardzības līdzekļu risku izvērtēšanas prakses pilnveidošana" (saņēmējs - Valsts augu aizsardzības dienests). PHARE finansējums 109 996 EUR/ Latvijas līdzfinansējums 11 000 EUR.

Mērķis: VAAD administratīvās kapacitātes stiprināšana par augu aizsardzības līdzekļiem, lai uzņemtos ES dalībvalstu saistības.

Sasniegtie rezultāti:

- izanalizēta likumdošanas bāze un izstrādāti priekšlikumi grozījumiem MK noteikumos "Augu aizsardzības līdzekļu reģistrācijas kārtība";
- apmācīti speciālisti darbam ar ES praksē lietotām augu aizsardzības līdzekļu novērtēšanas metodēm un principiem;
- ieviestas ES prasībām atbilstošas augu aizsardzības līdzekļu novērtēšanas metodes vides riska un ietekmes uz strādājošo novērtēšanai.

6. Nr. LV/2003/IB/AG-03TL "Lauku atbalsta dienesta Audita departamenta funkciju stiprināšana" (saņēmējs – Lauku atbalsta dienests). PHARE finansējums 37 200 EUR/ Latvijas līdzfinansējums 5 400 EUR.

Mērķis: nodrošināt LAD Audita departamenta iekšējās darbības efektivitāti.

Sasniegtie rezultāti (21.11.2005. – 15.02.2006.):

- uzlabots Audita departamenta darbs pēc darbinieku apmācības, likumdošanas un procedūru analīzes;
- apgūta pieredze IT audita metožu un procedūru pielietošanā;
- izveidotas pārbaužu lapas padziļināto pārbaužu veicējiem eksporta kompensācijām, Lauku attīstības plāna pasākumiem, kas attiecas uz EK regulu Nr. 4045/89.

3.2.3. VALSTS ATBALSTS PĒTĪJUMU PROJEKTIEM

Saskaņā ar MK noteikumu "Noteikumi par valsts atbalstu lauksaimniecībai 2005.gadā un tā piešķiršanas kārtību" pielikuma "Atbalsts izglītībai, zinātnei un informācijas izplatīšanai" sadaļā "Atbalsts lauksaimniecībā izmantojamiem zinātnes projektiem" noteikto kārtību, lai sekmētu Latvijas lauksaimnieku nodrošināšanu ar konkurētspējīgām zinātnes izstrādņēm un to ieviešanu praksē, ZM finansēja pētījumus šādās prioritārajās jomās:

- dzīvnieku veselība, profilakse un ārstēšana konvencionālajā un bioloģiskajā lauksaimniecībā, kvalitatīvas dzīvnieku valsts produkcijas ražošanas nodrošināšana;
- dzīvnieku kaušanas, apstrādes higiēnas un tehnoloģisko prasību vadlīnijas;
- rapša pārstrādes atliekvielu izmantošana;
- integrētās audzēšanas tehnoloģijas augļu un ogu dārziem;
- Latvijas agroklīmatiskajiem apstākļiem atbilstošu konkurētspējīgu šķirņu selekcija, izlases un augstākās kategorijas sēkļu un stādāmā materiāla nodrošināšana un galveno laukaugu kultūru audzēšanas tehnoloģiju pilnveidošana;
- bioloģiskajai lauksaimniecībai piemērotu šķirņu selekcija, izlases kritēriju izvērtējums, sēklkopība un audzēšanas tehnoloģijas;
- prognoze par augu ģenētiski modificēto organismu potenciālo ietekmi uz Latvijas laukiem;
- informatīvās bāzes pilnveidošana augsnes un mēslošanas līdzekļu agroķīmisko analīžu jomā;
- vidi saudzējošu tehnoloģiju un ģenētisko resursu izpēte lauksaimniecībā un pārtikas rūpniecībā;
- lauksaimniecības un lauku attīstības atbalsta sistēmas ekonomiskais vērtējums, nozaru un saimniecību attīstības prognoze, priekšlikumu izstrāde minēto nozaru politikas veidošanai un ražošanas attīstībai;
- apdrošināšana lauksaimniecībā – situācijas analīze Latvijā, ārzemju pieredze, risinājumi;
- lauksaimniecības zinātne – situācijas analīze Latvijā, risinājumi.

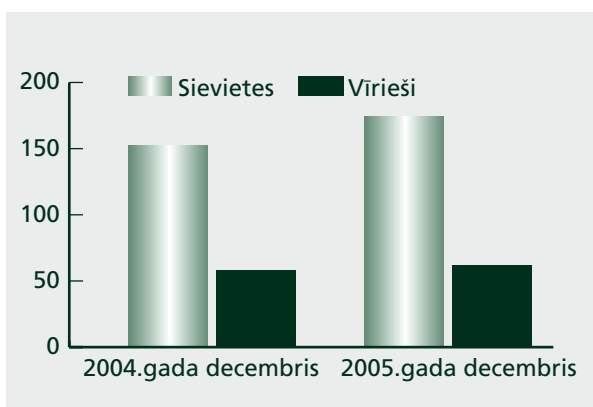
Kopējais finansējuma apjoms projektiem – Ls 864760.

4. ZEMKOPIBAS MINISTRIJAS PERSONĀLS

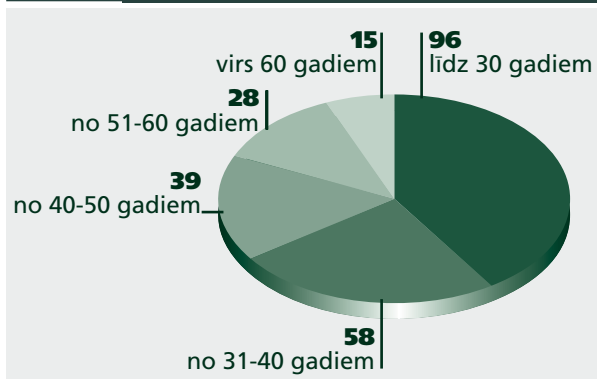
2005.gada beigās ministrijā bija nodarbinātas 236 personas – 195 ierēdņi un 41 darbinieks, no tiem 74% sievietes un 26% vīrieši (2004.gadā – 72% sievietes un 28% vīriešu).

2005.gada beigās ministrijā bija nodarbinātas 236 personas – 195 ierēdņi un 41 darbinieks, no tiem 74% sievietes un 26% vīrieši (2004.gadā – 72% sievietes un 28% vīriešu).

6. attēls **DARBINIEKU SKAITS PĒC DZIMUMA**

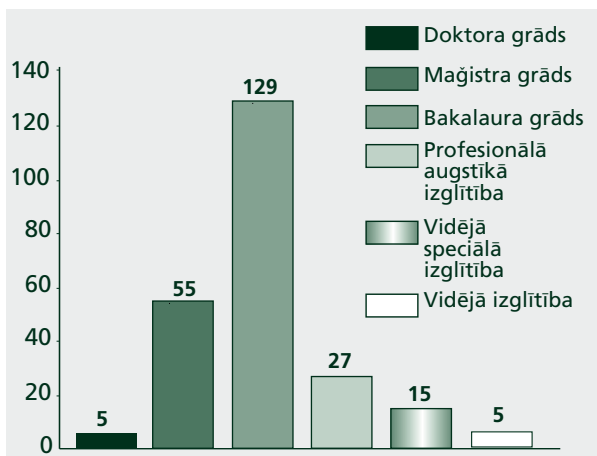

7. attēls **DARBINIEKU SKAITS PĒC VECUMA GRUPĀ 2005. GADA DECEMBRĪ**

Ministrijas personāla izglītības līmeni raksturo attēls Nr.8. Pieciem ministrija ierēdņiem ir doktora grāds, 55 – maģistra grāds. Savukārt 15 darbiniekiem ir vidējā speciālā izglītība, bet 5 darbiniekiem ir vidējā izglītība.

8. attēls **MINISTRIJAS PERSONĀLA IZGLĪTĪBAS LĪMENIS**

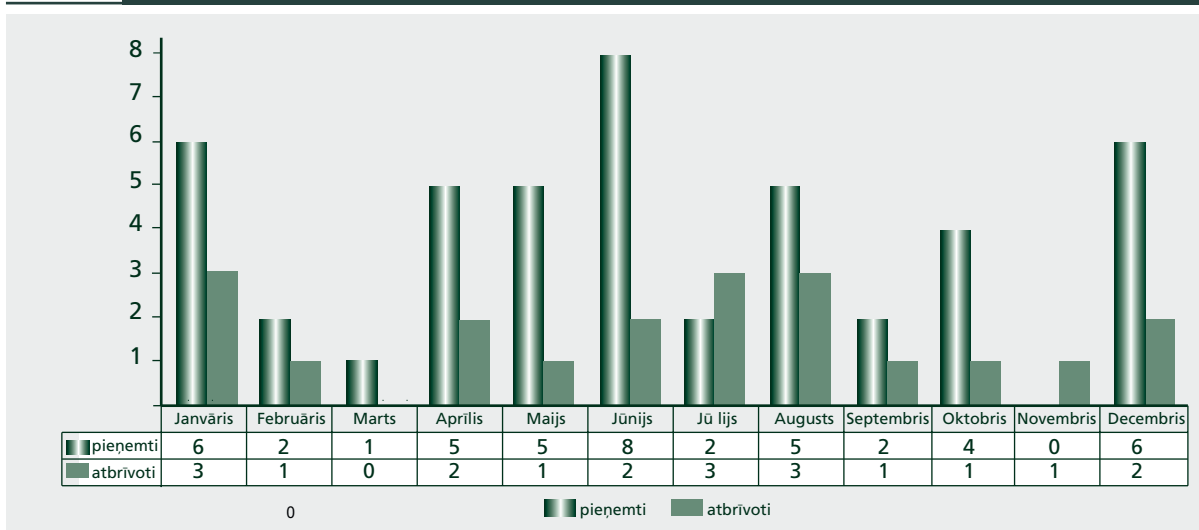

2005.gadā ministrijas ierēdņi mācījās Valsts administrācijas skolasursos. Visvairāk ministrijas ierēdņi apmeklējuši mācības par Eiropas Savienības jautājumiem – 71 un mācības par valsts pārvaldes jautājumiem – 21 ierēdņi. Mācības "Politikas ietekmes novērtēšana" apmeklējuši 13 ierēdņi, mācības "Personāla vadība" – 8 ierēdņi, mācības "Iekšējā kontrole" – 5 ierēdņi, mācības "Normatīvo aktu izstrāde" – 10 ierēdņi, mācības "Korupcijas novēršana" – 4 ierēdņi. Kopā ministrijas ierēdņi Valsts administrācijas skolu apmeklējuši 239 reizes. Ministrijas ierēdņi un darbinieki apmeklējuši arī mācības Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā – mācības "Darba ētika" – 25 darbinieki, "Lietišķā etiķete" – 19 darbinieki un datorprogrammu mācības – 25 darbinieki. Ministrijas ierēdņi un darbinieki 193 reizes apmeklējuši mācības arī citos mācību centros par dažādiem ar amata pienākumiem saistītiem jautājumiem. Ministrijas vadībai tika organizēts seminārs "Vadītprasme", kurā piedalījās ministrijas augstākā līmeņa vadītāji.

Ministrijas ierēdņi mācījušies arī angļu valodu. Ministrijas organizētajās grupās angļu valodu apguva 42 ierēdņi.

2005.gadā ministrijai bija pozitīva bilance strādājošo skaita pieaugumā. Gada laikā atbrīvoti 20 ierēdņi un darbinieki, bet pieņemti 46 ierēdņi un darbinieki.

9. attēls DARBINIEKU BILANCE 2005 GADĀ

5. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

5.1. SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANAS UN IZGLĪTOŠANAS PASĀKUMI

2005.gadā lauksaimnieki regulāri saņēma informāciju par lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības aktualitātēm gan ar laikrakstu, gan televīzijas, gan radio starpniecību. Laikrakstos publicētas plašas intervijas ar zemkopības ministru Mārtiņu Rozi ("Latvijas Avīze", "Neatkarīgā Rīta Avīze"), kā arī Zemkopības ministrijas speciālistu atbildes uz konkrētiem žurnālistu jautājumiem. Bez tam plašsaziņas līdzekļi regulāri saņēma informāciju ar preses reližu starpniecību, tika organizētas preses konferences par aktuāliem jautājumiem nozarē.

Sagatavoti četri TV raidījumu cikli par Eiropas Savienības fondu apguvi, kas pārraidīti Latvijas Televīzijas nacionālajā kanālā. Sadarbībā ar Finanšu ministriju novembrī sagatavots raidījums ciklā "Eiropusiņš". Raidījuma tematika bija saistīta ar ES fondu nacionālo programmu apguves gaitu. Tāpat lauksaimnieki regulāri trīs līdz četras reizes nedēļā saņēma aktuālu informāciju Latvijas Radio rīta raidījumu ciklā lauksaimniekiem. Informācija par struktūrfondu apguves iespējām un citām aktualitātēm atspoguļota laikraksta "Latvijas Avīze" deviņos tematiskos pielikumos.

Zemkopības ministrs regulāri reizi nedēļā visos Latvijas rajonos tikās ar lauksaimniekiem, lai pārrunātu nozares aktualitātes. Tāpat arī zemkopības ministrs reizi mēnesī piedalījās telefonakcijās, ko organizēja reģionālie laikraksti.

Zemnieku auditorija aktuālu informāciju par lauksaimniecības, meža un zivsaimniecības sektoru saņēmusi arī ZM organizētajās ikgadējās vasaras konferencēs, kas notiek visos Latvijas novados (tradicionāli četras konferences). Par struktūrfondu apguves iespējām un citiem lauksaimniekus interesējošiem aktuāliem jautājumiem šajās konferencēs vēstīja arī speciāli sagatavoti informācijas stendi.

Bez tam 2005.gada nogalē tika organizēta konference "ES struktūrfondu pasākumu "Leader+", "Apmācības" un "Lauku saimniecību konsultatīvās sistēmas izveide" ieviešanas gaita", uz kuru tika uzaicināti lauksaimnieki, konsultanti, lauku uzņēmēji un pašvaldību aktīvistu.

Pērnajā gadā ZM noorganizējusi informatīvo pasākumu "Eiropas atbalsts zivsaimniecības nozares attīstībai", kas notika Biriņos, Limbažu rajonā. Pasākuma mērķa grupa – Latvijas zivsaimniecības nozares pārstāvji: zvejnieki, dažādu ar zivsaimniecību saistītu iestāžu, organizāciju pārstāvji, akvakultūras uzņēmumu pārstāvji, zvejas produktu apstrādes uzņēmumu un piekrastes pašvaldību pārstāvji. Pasākuma tēma: situācijas novērtējums zivsaimniecības sektorā pēc Latvijas iestāšanās ES; Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta iespējas 2007.–2013.gadā.

Savukārt meža īpašnieku informēšanai par ES struktūrfondu līdzekļiem sagatavotas trīs veidu informācijas lapas: "Eiropas Savienības atbalsts meža atjaunošanai un meža vērtības celšanai", "Eiropas Savienības atbalsts meža īpašnieku apvienību izveidošanai" un "Eiropas Savienības ieguldījumi mežsaimniecībā, koksnes pirmapstrādes un tirdzniecības uzlabošanā un racionalizācijā". Informācijas lapu kopējā tirāža – 20 tūkstoši eksemplāru. Par šiem pašiem tematiem rajonos noorganizēti semināri mežu apsaimniekotājiem.

Sabiedrības izpratnes sekmēšanai par ilgspējīgu meža apsaimniekošanu, kā arī meža un koksnes produkcijas izmantošanu laikā no marta līdz maijam visā Latvijā notika vairāk nekā 500 dažādu "Meža dienu 2005" pasākumu, un gada nogalē notika gatavošanās vērienīgam meža nozares 2005.gada balvas pasniegšanas pasākumam. Zemkopības ministrijas meža nozares speciālisti piedalījušies bukleta "Meža nozare Latvijā 2005" sagatavošanā. Bukletu saņēmušas ārvalstu diplomātiskās pārstāvniecības Latvijā, Latvijas diplomātiskās pārstāvniecības ārvalstīs un Latvijas Republikas Saeima.

Zemkopības ministrijā ir nodrošināta regulāra "karstā telefona" darbība. Tālruņa līnija darbojas ik dienas, tādējādi radot iespēju interesentiem darba dienas laikā saņemt speciālistu atbildes uz jautājumiem. Reizi nedēļā lauksaimnieku pārdomas un jautājumus uzklausa zemkopības ministrs. Lauksaimniecības un mežsaimniecības nozaru labākas pieredzes izplatīšanai noorganizēts ikgadējais konkurss "Sējējs". Regulāri tiek aktualizēta informācija ministrijas interneta mājas lapā. Aktuāli temati tiek ievietoti mājas lapas sadaļā "Sabiedrības viedoklis", kur jebkuram interesentam interaktīvi ir iespēja izteikt savu viedokli vai uzdot jautājumu ministrijas speciālistiem.

2005. gada otrajā pusgadā ZM atjaunoja un uzlaboja mājas lapu, kurā tiek piedāvātas vairākas jaunas interaktīvas iespējas sadarbībai ar ZM:

- iespēja saņemt pa e-pastu regulārus paziņojumus par nozīmīgiem notikumiem lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarēs kalendāra formā;
- iespēja paust viedokli par nozarei aktuāliem jautājumiem;
- iespēja sniegt komentārus.

Līdz 2005. gada beigām Zemkopības ministrijas mājas lapā:

- uzdoti 9 aktuālie jautājumi, uz kuriem saņemtas 4635 atbildes;
- sabiedrības viedoklim piedāvāti 7 ministrijas izstrādātie tiesību aktu projekti, uz kuriem saņemti 22 komentāri.

ZM mājas lapu nedēļas laikā vidēji ir apmeklējuši 4670 interesentu, no tiem aptuveni 2400 mājas lapu ir apmeklējuši vairāk nekā vienu reizi. Vidēji mājas lapu dienā apmeklē 660 interesenti. Mājas lapā tiek piedāvāta arī iespēja iesūtīt savus jautājumus, uz kuriem atbild ministrijas speciālisti.

2005. gadā ZM nodrošināja iespēju fiziskām un juridiskām personām iesūtīt vēstules un pēc pieprasījuma arī saņemt atbildi elektroniski ar ministrijas oficiālās e-pasta adreses (zm@zm.gov.lv) starpniecību.

5.2. SADARBĪBA AR NEVALSTISKO SEKTORU

Zemkopības ministrija, izstrādājot un īstenojot lauksaimniecības un lauku attīstības politiku, konsultējas ar Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomi (LOSP). ZM sadarbība ar LOSP, kā arī LOSP statuss noteikts 2001.gadā Lauksaimniecības likumā un 2004.gadā – Lauksaimniecības un lauku attīstības likumā, tādējādi nodrošinot lauksaimnieku un lauku iedzīvotāju iesaistīšanu lēmumu pieņemšanas procesos.

Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padome ir konsultatīva institūcija, kas apvieno 45 lauksaimnieku sabiedriskās organizācijas, 5 daudznozaru organizācijas, 32 nozaru asociācijas un biedrības un 8 asociētos biedrus. Tā pati apstiprina savu nolikumu, kurā ir noteikti Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padomes mērķi un galvenie uzdevumi.

ZM un LOSP kopīgi formulē viedokli lauksaimniecības un lauku attīstības jautājumos. LOSP arī izvērtē un saskaņo viedokli par ZM izstrādātajiem normatīvajiem aktiem, kā arī piedalās ZM normatīvo aktu izstrādes darba grupās. LOSP un ZM katru gadu noslēdz sadarbības līgumu, kurā paredzēts, ka LOSP Zemkopības ministrijai regulāri sniedz atzinumus par aktuāliem un stratēģiskiem jautājumiem, kas saistīti ar lauksaimniecību un lauku attīstību.

LOSP sēdēs piedalās arī zemkopības ministrs un atbild uz LOSP pārstāvju sagatavotajiem jautājumiem. Bez tam LOSP darba grupās, kurās piedalās ZM speciālisti, tiek izskatīti ar lauksaimniecības nozarēm un lauku attīstību saistīti aktuāli jautājumi.

LOSP ar ZM finansiālu atbalstu 2002.gadā izveidoja Latvijas zemnieku pārstāvniecības biroju Briselē. Tā mērķis ir pārstāvēt Latvijas Zemnieku federācijas (LZF), Zemnieku saeimas (ZSA), Lauksaimnieku statūtsabiedrību asociācijas (LSA), Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācijas (LLKA) intereses Eiropas Savienības līmeņa nevalstisko organizāciju (NVO) kopējā ES Profesionālo lauksaimniecības organizāciju komitejā un ES Lauksaimniecības kooperatīvu ģenerālajā konfederācijā COPA-COGECA (Committee of Agricultural Organisations in the European Union – General Confederation of Agricultural Co-operatives in the European Union).

Mežsaimniecības atbalsta un attīstības programmu finansēšanas, meža zinātniskās izpētes un meža īpašnieku izglītošanas un apmācības jomā ZM sadarbojas ar **Meža attīstības fondu**, kas dibināts 2001. gadā. Fonda finanšu līdzekļus veido valsts budžeta dotācija no vispārējiem ieņēmumiem, juridisku un fizisku personu ziedojumi, iemaksas un ārvalstu palīdzība. Fondu pārvalda Zemkopības ministrija. MAF fonda padomē darbojas pārstāvji no meža nozares pārvaldes institūcijām, asociācijām un savienībām, izglītības un zinātnes iestādēm, nevalstiskajām organizācijām.

Lai attīstītu medību saimniecību, ZM sadarbojas ar **Medību saimniecības attīstības fondu**. To pārvalda Zemkopības ministrija. Fonda padome, kurā pārstāvētas 11 dažādas ar medību jautājumiem saistītas valsts institūcijas un nevalstiskas organizācijas, katru gadu izskata projektu pieteikumus, izvērtē to pamatotību un atbilstību fonda mērķiem, pamatojoties uz vairākiem kritērijiem, kas noteikti šim nolūkam izstrādātā un fonda padomes apstiprinātā metodikā. Fonda padome

pieņem lēmumu par iesniegtā projekta iekļaušanu finansējamo projektu sarakstā vai noraida to. MSAF līdzekļi veidojas no valsts nodevas par medību atļaujām, mednieku apliecībām, atļaujām ārvalstu medniekiem medīt Latvijas teritorijā un mednieku sezonas karšu izsniegšanu, kā arī zaudējumu atlīdzības par nelikumīgi iegūto medību produkciju.

Zemkopības ministrija nu jau vairākus gadus veiksmīgi sadarbojas ar **Latvijas Pašvaldību savienību**. Katru gadu abas institūcijas vienojas par sadarbības virzieniem un prioritātēm, parakstot nodomu protokolu, kas paredz abu institūciju sadarbību informācijas apmaiņā par lauksaimniecības un lauku attīstības aktualitātēm. Dokumentā noteikta mērķtiecīga un konkrēta turpmākā ZM un LPS sadarbība, lai nodrošinātu lauku iedzīvotājus ar informāciju par valsts subsīdijām, veterinārajām prasībām, aktualitātēm mežu politikā, zivsaimniecībā, ūdeņu apsaimniekošanā, kā arī par lauksaimniecības speciālistu darbu pagastos.

Zemkopības ministrijai jau vairākus gadus ir veiksmīga sadarbība ar **Pārtikas uzņēmumu federāciju (PUF)**. Ar organizāciju ZM noslēgusi sadarbības līgumu, kurā norādīts, ka ZM un PUF sadarbības pamatuzdevums ir nodrošināt nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas ražošanu un izplatīšanu, godīgu konkurenci starp pārtikas aprītē iesaistītajām pusēm, kā arī patērētāju tiesību aizsardzību.

Pamatprincipi šī uzdevuma veikšanai ir šādi:

- savstarpēja informācijas apmaiņa starp ZM un PUF par aktuālajiem jautājumiem, kas tiek risināti reizi ceturksnī pie ministra vai valsts sekretāres un vismaz reizi mēnesī – ar ministrijas speciālistiem;
- sadarbība normatīvo aktu izstrādes jomā. Zemkopības ministrija, veidojot darba grupas normatīvo aktu izstrādei, kas skar pārtikas apriti, PUF speciālistus iekļauj šo darba grupu sastāvā. Bez tam ZM izstrādātie normatīvo aktu projekti par pārtikas apriti tiek saskaņoti ar PUF; PUF sniedz priekšlikumus par nepieciešamajiem grozījumiem normatīvajos aktos;
- kopējas pozīcijas veidošana par Eiropas Komisijas lēmumu, regulu, direktīvu un citiem normatīvo dokumentu projektiem to izstrādes laikā.

5.3. KONSULTATĪVO PADOMJU DARBĪBA

Zemkopības ministrija, izstrādājot mežsaimniecības un meža nozares attīstības politiku un ilgtermiņa mērķus, konsultējas ar **Meža konsultatīvo padomi (MKP)**, kas izveidota 1997.gadā. Padomes priekšsēdētājs ir zemkopības ministrs. Padome risina jautājumus, kas skar meža ekonomiskās, ekoloģiskās un sociālās funkcijas. MKP tiek pārstāvētas meža īpašnieku vai pārvaldītāju, kokrūpniecības, pakalpojumu sniedzēju, vides un dabas aizsardzības, darba ņēmēju (arodbiedrību), profesionālo un augstākās izglītības un zinātnes iestāžu interešu grupas, valsts pārvaldes iestādes un Latvijas Pašvaldību savienība. Tātad MKP var uzskatīt par forumu, kur notiek meža nozares interešu grupu viedokļu saskaņošana, kā arī tiek veidota līdzsvarota un ilgtspējīga meža nozares attīstības politika.

Padomes galvenās funkcijas:

- koordinēt valsts un sabiedrisko organizāciju darbību Latvijas meža nozares attīstības veicināšanai;
- sagatavot un izvērtēt priekšlikumus un meža nozari regulējošo normatīvo aktu projektus;
- izvērtēt citu sfēru, tai skaitā starptautisko un starpvalstu normatīvo aktu un līgumu ietekmi uz Latvijas meža nozari;

- veicināt meža nozares attīstību un Latvijas uzņēmēju konkurētspēju starptautiskajā tirgū;
- nodrošināt atklātību meža nozares būtiskāko problēmu risināšanā.

Zemkopības ministrija, izstrādājot zivsaimniecības attīstības politiku, konsultējas ar **Zivsaimniecības konsultatīvo padomi (ZKP)**, kas izveidota 2005.gadā. ZKP ir konsultatīva un nozares stratēģiskos jautājumus koordinējoša institūcija, kuras darbības mērķis ir iesaistīt valsts institūciju, kā arī zvejniecības, zivju apstrādes un akvakultūras nozares nevalstisko un profesionālo organizāciju, pašvaldību un arodbiedrību pārstāvjus zivsaimniecības politikas veidošanā un īstenošanā. Padomes darbu vada zemkopības ministrs.

Savukārt **Zvejniecības komercdarbības licencēšanas komisijas** sastāvā ir iekļauti pārstāvji no valsts aģentūras "Latvijas Zivju resursu aģentūra", Vides ministrijas Valsts vides dienesta Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldes, Vides ministrijas Dabas aizsardzības departamenta, Latvijas Pašvaldību savienības, Latvijas Zvejnieku federācijas, Latvijas Zivsaimnieku asociācijas un Valsts zivsaimniecības pārvaldes.

Sabiedriskās organizācijas ir iesaistītas arī Valsts zivsaimniecības pārvaldes **Makšķerēšanas lietu konsultatīvās padomes** darba grupu aktivitātēs. Tō mērķis ir makšķerēšanas attīstības politikas veidošanā un īstenošanā, kā arī likumdošanas projektu izstrādē un makšķerēšanas valsts pārvaldes pasākumu īstenošanā.

Lai efektīvi izmantotu ar zvejniecību saistīto institūciju un sabiedrisko organizāciju pieredzi zvejas organizēšanas jautājumos un nodrošinātu operatīvu lēmumu pieņemšanu Latvijas nozvejas kvotu racionālā izmantošanā un zivju resursu pārzināšanā, kā arī novērstu iespējamo subjektīvo faktoru ietekmi uz minēto jautājumu risināšanu, Valsts zivsaimniecības pārvaldē darbojas vēl viena konsultatīva struktūra – **Zvejniecības komisija**.

Zemkopības ministrija lēmumu pieņemšanas procesā sadarbojas arī ar **Pārtikas padomi**. Pārtikas padome ir koordinējoša un konsultatīva institūcija, kas koordinē pārtikas aprites valsts uzraudzības un kontroles politikas izstrādi. Padomes sēdes vada zemkopības ministrs. Sēdes notiek ne retāk kā vienu reizi ceturksnī.

Pārtikas padomes galvenie uzdevumi ir sagatavot priekšlikumus par valsts politikas prioritātēm pārtikas aprītē, veicināt pārtikas nekaitīguma nodrošināšanu valsts politikas un pārtikas ražošanas attīstības politikas saskaņošanu, koordinēt pārtikas aprites valsts uzraudzības un kontroles politikas izstrādi un pārraudzīt tās īstenošanu u.c.

Padomes sastāvu apstiprina Ministru kabinets. Padomes sastāvā ir Zemkopības ministrijas, Veselības ministrijas, Ekonomikas ministrijas, Valsts ieņēmumu dienesta, Iekšlietu ministrijas, Valsts sanitārās inspekcijas, Pārtikas un veterinārā dienesta, Vides ministrijas, Valsts zivsaimniecības pārvaldes un Latvijas Lauksaimniecības universitātes pārstāvji. Ar padomdevēja tiesībām padomē ir Latvijas Tīrģotāju asociācijas, Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomes, Patērētāju interešu aizstāvības kluba, Latvijas Patērētāju interešu aizstāvības asociācijas padomes, Sabiedrības veselības aģentūras un Pārtikas nozares sadarbības padomes pārstāvji.

6. ZEMKOPIBAS MINISTRIJAS PLĀNS 2006. GADAM

6.1. BUDŽETA PRIORITĀTES 2006.GADAM

Veidojot 2006. gada valsts budžeta projektu, Zemkopības ministrija jaunajām politikas iniciatīvām (prioritātēm) pieprasīja finansējumu Ls 44 683 234 apmērā. 2005. gada 15. septembra Ministru kabineta sēdē (protokola Nr. 52 1.§) tika atbalstītas prioritātes Ls 10 491 923 latu apmērā (tabula Nr.9).

9. tabula ZEMKOPIBAS MINISTRIJAS BUDŽETA PRIORITĀTES 2006.GADĀ (Ls)

Programmas, apakšprogr. Nr.	Programma, apakšprogramma	Pieprasīts 2006.gada valsts budžeta projektā	Atbalstīts 2006.gada valsts budžetā
	ZEMKOPIBAS MINISTRIJA – kopā	44 683 234	10 491 923
	1. Darbības virziena sasniedzamais mērķis: NODROŠINĀT LATVIJAS TIRGŪ DROŠU, NEKAITĪGU UN KVALITATĪVU PĀRTIKU, TĀS IZPLATĪŠANU ATBILSTOŠI PATĒRĒTĀJU PRASĪBĀM	7 965 013	673 258
20.00.00.	"Drošas, nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas aprīte"	7 965 013	673 258
	2.Darbības virziena sasniedzamais mērķis: SEKMĒT LATVIJAS LAUKU EKONOMIKAS ATTĪSTĪBU	23 228 125	6 373 189
21.00.00.	"Atbalsts lauksaimniecības un lauku integrētai un konkurētspējīgai attīstībai"	9 429 703	6 023 189
21.02.00.	"Valsts un Eiropas Savienības atbalsta administrēšana"	4 309 503	902 989
21.05.00.	"Lauku konsultatīvās un informācijas apmaiņas sistēmas izveide"	1 400 320	1 400 320
21.06.00.	"Atbalsts biodegvielas ražošanas veicināšanai"	3 719 880	3 719 880
	Jauna programma "Nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības attīstības programma"	10 000 000	
22.00.00.	"Izglītība un kultūra"	3 422 822	350 000
22.02.00.	"Augstākā izglītība"	3 422 822	350 000
	3.Darbības virziena sasniedzamais mērķis: SEKMĒT LATVIJAS DABAS RESURSU ILGTSPĒJĪGU APSAIMNIEKOŠANU	7 321 727	2 945 476
24.00.00.	"Meža resursu saglabāšana un ilgtspējīga izmantošana"	2 633 048	1 942 710
25.00.00.	"Zivju resursu sabalansēta izmantošana un bioloģiskās daudzveidības saglabāšana"	684 032	445 728

25.01.00.	"Zivju resursu izmantošanas regulēšana un izpēte"	684 032	445 728
26.00.00.	"Lauksaimniecībā izmantojamās zemes efektīva apsaimniekošana"	1 282 802	
27.00.00.	"Kultūraugu un lauksaimniecības dzīvnieku resursu saglabāšana, aizsardzības un aprites uzraudzība"	2 721 845	557 038
4.Darbības virziena sasniedzamais mērķis: ZEMKOPĪBAS MINISTRIJĀ NODROŠINĀT EFEKTĪVU POLITIKAS PLĀNOŠANU UN ĪSTENOŠANU		6 168 369	500 000
27.00.00.	"Politikas plānošana, tās īstenošanas instrumentu izstrādāšana, uzraudzība un atbalsta pasākumi"	1 535 019	500 000
29.00.00.	"Finansējums Eiropas Savienības fondu finansēto projektu un pasākumu īstenošanai"	4 633 350	

Ministru kabinetā tika atbalstītas šādas Zemkopības ministrijas 2006. gada prioritātes:

1. Ls 350 000 - valsts investīciju projekts AG-12 "Dzīvnieku izcelsmes pārtikas valsts uzraudzības un kontroles sistēmas izveidošana un ieviešana atbilstoši ES prasībām", t.sk. PVD centrālās struktūrvienības un Sanitārās robežinspekcijas ēkas 11.novembra 31.a krastmalā rekonstrukcija 2005.–2006.gadā.

PRIORITĀTES MĒRĶIS ir pilnveidot pārtikas valsts uzraudzības un kontroles sistēmas izveidošanu un ieviešanu Latvijas kā ES dalībvalsts saistību izpildei un integrācijas procesa sekmīgai pabeigšanai:

- turpinot izveidot PVD attiecīgās uzraudzības un kontroles struktūras, nodrošinot tās ar ES prasībām atbilstošu materiāli tehnisko aprīkojumu, t.sk. ar modernu, augsttraģīgu laboratorisko izmeklējumu aparāturu, informācijas un komunikācijas līdzekļu bāzi;
- veicot PVD struktūru (pārvalžu, laboratoriju) reorganizāciju, rekonstrukciju un modernizāciju, izveidojot references laboratorijas un panākot to akreditāciju starptautiskajā līmenī, kā arī veicot PVD dienesta telpu rekonstrukciju atbilstoši ES normatīvu un darba drošuma prasībām, u.c., tādējādi panākot valsts uzraudzības un kontroles atbilstību ES standartiem;
- izveidojot PVD informācijas apmaiņas sistēmu nacionālā līmenī atbilstoši ES prasībām.

2. Ls 1 400 320 – lauku konsultatīvās un informācijas apmaiņas sistēmas izveide.

PRIORITĀTES MĒRĶIS ir lauku konsultatīvās un informācijas apmaiņas sistēmas izveide, lai varētu nodrošināt jebkuram lauku iedzīvotājam iespēju pašvaldībā saņemt palīdzību ES jautājumos un palīdzēt veiksmīgi apgūt ES strukturālos fondus. Tiks iesaistīti pašvaldību speciālisti lauku attīstības veicināšanā. Līdzekļi tiek paredzēti pašvaldību speciālistu apmācībai un tālākizglītībai, darbam nepieciešamajiem informatīvajiem materiāliem un pašvaldības speciālistu darba samaksai.

3. Ls 3 719 880 – atbalsta pasākumu ieviešanai biodegvielas aprites veicināšanai.

PRIORITĀTES MĒRĶIS ir nodrošināt Biodegvielas likuma 4.panta (1) daļas 2) punkta izpildi.

Prioritātes ietvaros tiks paredzēts atbalsts biodegvielas ražotājiem tiešā veidā par katriem 1000 litriem ražotās biodegvielas, kas segtu starpību starp izmaksām, kas rodas, ražojot biodegvielu no atjaunojamiem energoresursiem, un šādas degvielas tirgus cenu. Pēc veiktajiem biodegvielas ražošanas izmaksu atbalsta aprēķiniem tiešais atbalsts būtu sniedzams 160 latu apmērā par saražotajiem 1000 litriem biodīzeļdegvielas un 130 latu par saražotajiem 1000 litriem bioetanolā finansiāli atbalstāmās kvotas ietvaros.

4. Ls 350 000 – valsts investīciju projekts AG05-01 "Latvijas Lauksaimniecības universitāte: Jelgavas pils rekonstrukcija, katlumāju un siltumtrašu rekonstrukcija, Veterinārmedicīnas fakultātes klīnikas telpu rekonstrukcija un modernizācija".

PRIORITĀTES MĒRĶIS ir nodrošināt Latvijas Lauksaimniecības universitātei (LLU) atbilstošu mācību un pētījumu bāzi, kurā studentu, maģistrantu un doktorantu apmācība un zinātniskā darbība risinātos atbilstošos, uz attīstību vērstos mācību un zinātniskās pētniecības apstākļos.

Tiks turpināts rekonstruēt LLU galveno mācību korpusu – Jelgavas pili, saglabājot unikālo valsts un Eiropas nozīmes arhitektūras un kultūrvēsturisko objektu, panākot racionālu telpu izmantošanu, ietaupot ekspluatācijas resursus un materiālus. Turpinās rekonstruēt un modernizēt 1964.gadā ekspluatācijā nodoto un pašreiz funkcionējošo Veterinārmedicīnas fakultātes (VMF) Klīniskā institūta klīniku, izveidojot to par mūsdienu prasībām atbilstošu dzīvnieku veterinārās aprūpes, studentu un praktizējošo veterinārārstu praktiskās apmācības bāzi.

5. Ls 1 040 588 - Valsts meža dienesta funkciju veikšanai nepieciešamais finansējums, t.sk. pa pasākumiem:

- Ls 238 190 – VMD amatpersonu (darbinieku) dzīvības un veselības apdrošināšana.

PASĀKUMA MĒRĶIS ir nodrošināt normatīvo aktu prasības darbinieku sociālo garantiju jomā.

- Ls 522 398 – transporta nodrošinājums - vieglo automašīnu noma, degvielas iegāde, atlīdzība par personīgā autotransporta izmantošanu.

PRIORITĀTES MĒRĶIS ir nodrošināt VMD darbiniekiem atlīdzību par personīgā transporta izmantošanu, degvielas iegādi un transporta nomu.

Valsts meža dienesta darbiniekiem pienākumu veikšanai noteiktā teritorijā nepieciešams pārvietoties. Minimālā intensitāte ir 1km/km darba dienā. Lai uzraudzītu 77 km teritoriju, nepieciešams transports. Mežsargi lieto personīgo autotransportu, nesāņemot pienācīgu kompensāciju. Nav tiesiska pamata nemaksāt izdevumus, kas rodas, ekspluatējot privāto autotransportu valsts vajadzībām. Nav iespējams pieprasīt no VMD darbiniekiem tiem uzlikto pienākumu izpildi, nenodrošinot viņus ar transportu. Amatpersonām ir tiesības prasīt atlīdzināt faktiskos izdevumus, kas tām radušies, pildot dienesta pienākumus.

Ls 280 000 – formas tērpu un individuālo aizsardzības līdzekļu iegāde.

Pasākuma mērķis ir uzlabot VMD funkciju izpildes efektivitāti, nodrošināt VMD darbinieku atpazīstamību un izpildīt normatīvajos aktos paredzētās prasības.

6. Ls 280 000 – valsts investīciju projekts "Meža ģeogrāfiskās informācijas sistēmas".

PRIORITĀTES MĒRĶIS ir meža resursu labākas pārvaldības nodrošināšana, kura ietvaros realizējami šādi uzdevumi:

1. tiks izstrādāta jauna Meža valsts reģistra informācijas sistēma – Meža valsts reģistra 2.versija, kas operatīvi ļauj reģistrēt informāciju par mežu, saimnieciskās darbības pieteikumus, izsniegtos apliecinājumus un saņemtos pārskatus caur internetu tieši centrālajā datu bāzē;
2. tiks izveidota Meža digitālās kartes (MDK) centrālā datu bāze un veikta tās sinhronizācija ar tekstuālo daļu, kas ļaus īstenot abpusējas piekļuves procedūras;

3. tiks veikta Meža ģeogrāfiskās informācijas sistēmas datu izplatīšana internetā (gan VMD lietošanai kontroles funkciju īstenošanā, gan nozares ārējo klientu lietošanai).

7. Ls 300 000 – Meža attīstības fonds.

PRIORITĀTES MĒRĶIS ir nodrošināt papildus finansējumu Meža attīstības fondam mezsaimniecības atbalsta un attīstības programmu finansēšanai, meža zinātniskajai izpētei, meža īpašnieku izglītošanai un apmācībai.

8. Ls 378 344 – valsts investīciju projekts "V/a LZRA zivju audzētavu rekonstrukcija". PRIORITĀTES MĒRĶIS ir nodrošināt zivju resursu atražošanas valsts programmas realizēšanu, pakāpeniski palielinot atsevišķu zivju sugu atražošanas jaudas.

9. Ls 252 000 – valsts investīciju projekts "Valsts augu aizsardzības dienesta ēku remonta un rekonstrukcijas projekts".

PRIORITĀTES MĒRĶIS ir realizēt projektu Rīgā, Lielvārdes ielā 36/38. Tiks izveidots moderns, piemērots un vienots ēku komplekss, kurā būs iespējams izvietot Valsts augu aizsardzības dienesta centrālo aparātu – biroja telpas un dokumentu glabātuvi, divas laboratorijas un siltumnīcu. (Nacionālā sēkļu kontroles laboratorija ir izvietota Lubānas ielā 49 un struktūrvienība, kas pilda augu karantīnas funkcijas ir izvietotas Pulkveža Brieža ielā 17, ir struktūrvienības, kas izvietotas Republikas laukumā 2). Atbrīvojot divus valsts nekustamos īpašumus, kurus valsts varēs lietderīgi un efektīvi izmantot, būs iespējams lietderīgi ieguldīt valsts budžeta līdzekļus šī kompleksa uzturēšanai un attīstībai.

10. Ls 300 000 – Zemkopības ministrijas valdījumā esošā valsts nekustamā īpašuma administratīvās ēkas "Augstceltne" Rīgā, Republikas laukumā 2 renovācijas darbi.

PRIORITĀTES MĒRĶIS ir nodrošināt finansējumu ZM ēkas rekonstrukcijai un atbilstoši MK rīkojumam "Par bezpeļņas organizācijas valsts uzņēmuma "Lauksaimnieku centrs" reorganizāciju un valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" izveidi" veikt tā izpildi.

11. Ls 200 000 –Apvienoto nāciju organizācijas (ANO) Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas (FAO) Eiropas reģionālā konference.

PRIORITĀTES MĒRĶIS ir nodrošināt finansējumu ANO FAO Eiropas reģionālajai konferencē atbilstoši Ministru kabineta sēdes "Par FAO Eiropas reģionālās konferences rīkošanu Rīgā 2006.gadā" protokollēmumam. Tiks veikti visi nepieciešamie sagatavošanās darbi (konferences telpu īre, tās aprikojums, drošības pasākumi, tulki, transports, analītisku un informatīvu materiālu sagatavošana u.c.).

12. Ls 1 920 791 - valsts pārvaldes institucionālās kapacitātes nodrošināšanai, t.sk.:

- Ls 323 258 - Pārtikas un veterinārajam dienestam;
- Ls 33 300 - valsts aģentūrai "Valsts tehniskās uzraudzības aģentūra";
- Ls 869 689 - Lauku atbalsta dienestam;
- Ls 322 122 - Valsts meža dienestam;
- Ls 25 850 - Valsts zivsaimniecības pārvaldei;
- Ls 41 534 - valsts aģentūrai "Latvijas Zivju resursu aģentūra";
- Ls 270 810 - Valsts augu aizsardzības dienestam;
- Ls 24 228 - Ciltsdarba valsts inspekcijai.

6.2. ILGTERMIŅA FINANŠU SAISTĪBAS

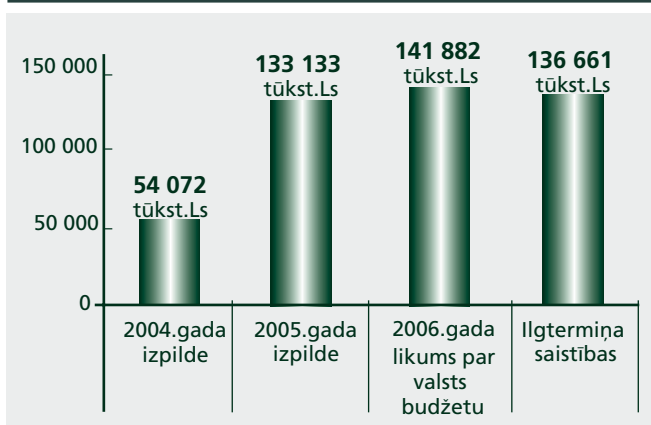
Likuma "Par valsts budžetu 2006.gadam" pielikumā "Pilnvaras plānotajām saistībām nākotnē, valsts ilgtermiņa saistību limiti un valsts investīciju projekti" tiek atspoguļotas valsts ilgtermiņa saistības.

Zemkopības ministrijai 2006.gadā un turpmākajos gados tās ir plānotas kopsummā Ls 369 468 897 apmērā, t.sk., lai nodrošinātu finansējumu ES fondu priekšfinansēšanai un līdzfinansēšanai Ls 348 455 697, PHARE programmas projektu un Pārejas perioda palīdzību projektu īstenošanai Ls 3 637 592, SAPARD projektu īstenošanai Ls 13 711 662, Valsts investīciju programmas projektiem Ls 2 651 779, iemaksām starptautiskajās organizācijās Ls 242 510 un pārējām saistībām Ls 769 657.

Ilgtermiņa saistības ES fondu realizācijai turpmākajiem gadiem valsts budžeta plānošanas procesā tiek paredzētas atbilstoši uz konkrēto brīdi vadības komitejās apstiprinātajiem projektiem un plānotajām finansējuma prognozēm. Tādēļ, lai nodrošinātu efektīvu un operatīvu finansējuma pieejamību ES fondu un pasākumu realizācijai, Finanšu ministrijas budžetā ir paredzēta speciāla budžeta programma, kurā tiek rezervēti finanšu līdzekļi ES fondu un pasākumu īstenošanai. Atbilstoši vadības komitejās apstiprinātajiem projektu pieteikumiem ar Ministru kabineta rīkojumu tiek veikta līdzekļu pārdale nozaru ministrijām.

10. attēls

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS VIRZĪBAS UN GARANTĪJAS FONDA GARANTĪJAS DAĻA

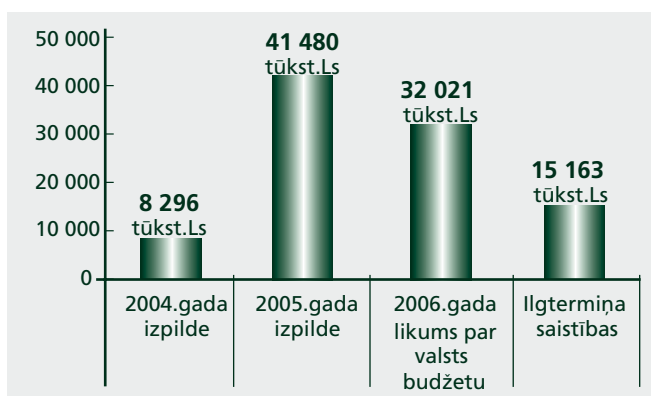

Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Garantiju daļa

Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Garantiju daļas ilgtermiņa saistības tiek plānotas atbilstoši iesniegtajiem pieteikumiem un atsevišķu pasākumu finansēšanas termiņiem un nosacījumiem, līdz ar to ilgtermiņa saistību apjoms ir indikatīvs un pašreiz tajā ir ietverti tikai provizoriski zināmie finansējuma apjomi. Pasākumi, kuri tiek apstiprināti gada laikā, tiek iekļauti ilgtermiņa saistībās, tiklīdz ir zināmi apstiprinātie pasākumi un to finansējuma apjoms.

11. attēls

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS VIRZĪBAS UN GARANTĪJAS FONDA VIRZĪBAS DAĻA

Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Virzības daļa

Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Virzības daļas finansējuma ilgtermiņa saistības tiek plānotas atbilstoši apstiprinātajiem projektiem un to realizācijas tempiem, taču kopumā nepārsniedzot kopējos iepriekšminētajiem fondiem apstiprinātos finansējuma apjomus finanšu plānošanas periodam 2004. – 2006.gadam.

Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Virzības daļas finansējuma apjomam ir tendence samazināties, jo visvairāk fonda līdzekļu tika apgūts 2005.gadā. Ta kā finansējuma saņēmēju aktivitāte ir bijusi liela, šajā programmēšanas periodā pieejamie finanšu līdzekļi tiks izmantoti pilnībā.

Zivsaimniecības vadības finanšu instruments

Zivsaimniecības vadības finanšu instrumenta ilgtermiņa saistības tiek plānotas atbilstoši apstiprinātajiem projektiem un to realizācijas tempiem, taču kopumā nepārsniedzot kopējo iepriekšminētajiem fondiem apstiprinātos finansējuma apjomus finanšu plānošanas periodam 2004. – 2006.gadam. Zivsaimniecības vadības finanšu instrumenta pieejamie finanšu resursi šajā programmēšanas periodā tiek apgūti pakāpeniski. Taču interese no potenciālo finansējuma saņēmēju puses ir liela, un pēc nepieciešamās normatīvo aktu bāzes apstiprināšanas tiek plānots atvērt jaunas programmas, līdz ar to šobrīd nav iemesla bažām, ka finanšu līdzekļi varētu netikt apgūti.

Eiropas Reģionālās attīstības fonds

Attiecībā uz Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF) Zemkopības ministrijas budžetā plānotās ilgtermiņa saistības ir par ZM padotībā un pārziņā esošu iestāžu iesniegtajiem un apstiprinātajiem projektiem, kam atbilstoši struktūrfondu projektu finansēšanas kārtībai ir jāparedz budžetā priekšfinansējums projektu īstenošanai.

No ERAF 2005. un 2006.gadā finansējumu saņem Latvijas Lauksaimniecības universitāte trīs projektu īstenošanai, bet Lauku atbalsta dienests un ZM saņem finansējumu tehniskās palīdzības projektu ieviešanai.

ERAF projektu finansējumā ilgtermiņa saistības tiek plānotas tikai apstiprinātajiem projektiem atbilstoši to īstenošanai noslēgtajos līgumos ietvertajam finansējuma sadalījumam pa gadiem.

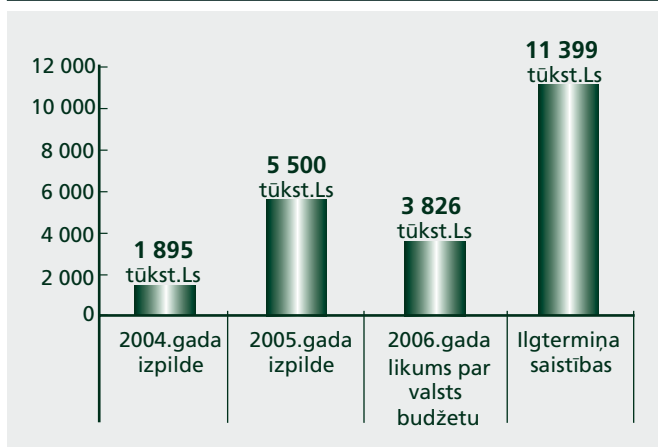
Eiropas Sociālais fonds

Zemkopības ministrijas budžetā plānotās ilgtermiņa saistības no Eiropas sociālā fonda (ESF) finansētajiem projektiem ir par ZM padotībā un pārziņā esošu iestāžu iesniegtajiem un apstiprinātajiem projektiem, kam atbilstoši struktūrfondu projektu finansēšanas kārtībai ir jāparedz budžetā priekšfinansējums projektu īstenošanai.

ESF projektu finansējums – ilgtermiņa saistības tiek plānotas tikai apstiprinātajiem projektiem, atbilstoši to īstenošanai noslēgtajos līgumos ietvertajam finansējuma sadalījumam pa gadiem.

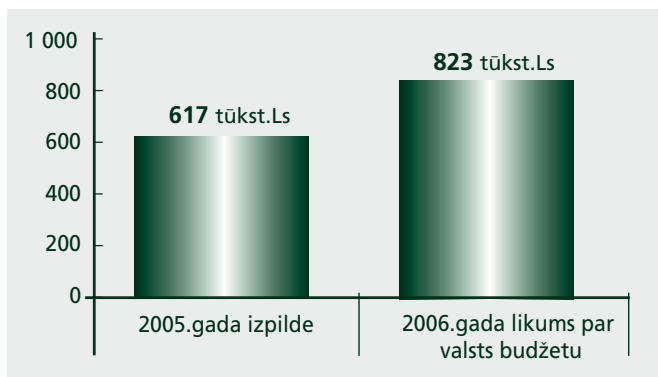
12. attēls

EIROPAS REĢIONĀLAS ATTĪSTĪBAS FONDS

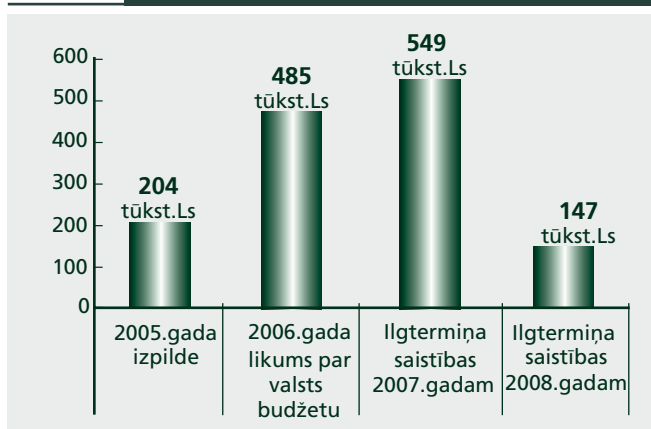

13. attēls

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS VIRZĪBAS UN GARANTIJAS FONDA VIRZĪBAS DAĻA

11. attēls EIROPAS SOCIĀLAIS FONDS

Ņemot vērā, ka atklāto projektu konkursi notiek biežāk nekā izmaiņas likumā par valsts budžetu un aizvien tiek apstiprināti jauni projekti, tad ilgtermiņa saistībās uzrādītais finansējuma apjoms ir tikai indikatīvs.

ESF finansējumu 2005.gadā un 2006.gadā ir saņēmusi un turpina saņemt Latvijas Lauksaimniecības universitāte, kas atklāto projektu konkursu rezultātā īsteno jau 27 projektus.

Pārējās saistības

Zemkopības ministrijai kā ilgtermiņa saistības likumā par budžetu tiek plānotas arī iemaksas starptautiskajās organizācijās Ls 242 510 apmērā.

6.3. PLĀNOTIE PĒTĪJUMI

Saskaņā ar MK noteikumu "Noteikumi par valsts atbalstu lauksaimniecībai 2006.gadā un tā piešķiršanas kārtību" pielikuma "Atbalsts izglītībai, zinātnei un informācijas izplatīšanai" sadaļu "Atbalsts lauksaimniecībā izmantojamiem zinātnes projektiem" par prioritāriem pētījumu virzieniem noteikti šādi:

- pārtikā izmantojamo augu, dzīvnieku un mikroorganismu ģenētisko resursu un šķirņu kvalitātes un efektivitātes nodrošināšana;
- dabas un sociālajai videi draudzīgu, ražošanā efektīvu audzēšanas tehnoloģiju izstrāde, piedāvājuma daudzveidības attīstība;
- nozares primārās produkcijas kompleksu attīstība ar augstu pievienoto vērtību, jaunu, nekaitīgu, veselību veicinošu produktu izpēti un ražošanas tehnoloģiju izveidi, procesus drošums;
- Latvijas lauksaimniecības produkcijas konkurētspējas veicināšana;
- Latvijas lauku attīstību veicinošie faktori.

SAĪSINĀJUMI

CVI	Ciltsdarba valsts inspekcija
EK	Eiropas Komisija
ELVGF	Eiropas lauksaimniecības virzības un garantiju fonds
ES	Eiropas Savienība
FAO	ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācija
IAKS	integrētā administrēšanas kontroles sistēma
KLP	Kopējā lauksaimniecības politika
LAD	Lauku atbalsta dienests
LAP	Lauku attīstības plāns
LIZ	lauksaimniecībā izmantojamā zeme
LLKC	Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs
LLU	Latvijas Lauksaimniecības universitāte
LOSP	Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome
LPS	Latvijas Pašvaldību savienība
LVAEI	Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts
LVM	akciju sabiedrība "Latvijas valsts meži"
LZRA	Latvijas Zivju resursu aģentūra
MAF	Meža attīstības fonds
MK	Ministru kabinets
MKP	Meža konsultatīvā padome
MLA	mazāk labvēlīgie apvidi
MSAF	Medību saimniecības attīstības fonds
NDC	Nacionālais diagnostikas centrs
NVO	nevalstiskās organizācijas
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
PHARE	Eiropas Savienības ekonomiskās palīdzības programma Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm
PTO	Pasaules Tirdzniecības organizācija
PVD	Pārtikas un veterinārais dienests
PUF	Pārtikas uzņēmumu federācija
RLP	reģionālā lauksaimniecības pārvalde
SAPARD	Speciālā pirmsiestāšanās programma lauksaimniecībai un lauku attīstībai
VAAD	Valsts augu aizsardzības dienests
VIP	Valsts investīciju programma
VMD	Valsts meža dienests
VPM	Vienotais platībmaksājums
VVMDC	Valsts veterinārmedicīnas diagnostikas centrs
VZD	Valsts zemes dienests
VZP	Valsts zivsaimniecības pārvalde
ZM	Zemkopības ministrija
ZVFI	Zivsaimniecības vadības finansēšanas instruments

KONTAKTINFORMĀCIJA

ZEMKOPĪBAS MINISTRIJA
Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981

Tālrunis: 7027010
Fakss: 7027512
E-pasts: zm@zm.gov.lv
Mājaslapa: <http://www.zm.gov.lv>

"Karstais telefons" 7027010

Trešdienās no pulksten 9.00 līdz 10.00 uz jautājumiem atbild zemkopības ministrs

Kopējās lauksaimniecības politikas departaments	7027378
Starptautisko lietu departaments	7027567
Lauksaimniecības departaments	7027592
Veterinārais un pārtikas departaments	7027522
Lauku attīstības departaments	7027004
Meža politikas departaments	7027459
Meža resursu departaments	7027101
Eiropas Savienības un valsts atbalsta departaments	7027056
Juridiskais departaments	7027087
Budžeta un finanšu departaments	7027351
Iekšējā audita departaments	7027267
Administratīvais departaments	7095190
Preses un sabiedrisko attiecību nodaļa	7027070